

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยอยู่ในระยะการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม สิ่งสำคัญยิ่งในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา คือ การศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้พลเมืองมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนานแกครุใหญ่โรงเรียนและนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทานรางวัล ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการประจำปีการศึกษา 2516 ม พระค่านักจิตกรการโหราน วันศุกร์ที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2518 มีใจความว่า

ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งทั้งของชีวิตและส่วนรวม คือ การศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานส่งเสริมความเจริญความมั่นคงเกือบทุกอย่างในบุคคล และประเทศชาติ ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาของอนุชนทุกระดับจึงควรไตร่ตรองตระหนักในความสำคัญของงานที่ตนทำ ทั้งต้องพยายามปฏิบัติให้ไคลลสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของเจตนากการศึกษา¹

จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือการสำคัญในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ ในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น การศึกษากำหนดคนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะคนที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้นจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะไปพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ให้มีสภาพดีขึ้น บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษากำหนดคนฝ่ายหนึ่งก็ยังไม่พ้นครู² ครูเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยสร้างพลเมืองดีของชาติ และช่วยให้การศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพของคน ดังจะ

¹ สำนักราชเลขาธิการ, ประมวลพระราชนานและพระบรมราโชวาท, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2519), หน้า 83.

² สุจริต เพียรชอบ, "บทบาทของครูในการพัฒนาประเทศ", วารสารครูศาสตร์ ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2522): 50.

เห็นได้ในใจความตอนหนึ่งในโครงการศึกษาของไทย พ.ศ. 2441 ซึ่งกล่าวไว้ว่า

การศึกษาในกรุงเทพฯ ในปัจจุบันนี้ และในอนาคต ก็ต้องครูเป็นที่ตั้ง ครูดีแล้วก็ให้การ
เล่าเรียนศึกษาคือ การใหญ่สำคัญของกรมศึกษาธิการก็คือฝึกหัดครูให้ดี แล้วเป็นทาง
จริง ๆ ที่จะให้การศึกษาล่าเรียนในย่านเมืองดำเนินสู่ทางเจริญ¹

การฝึกหัดครูจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างใหญ่หลวงของประเทศเรื่องหนึ่งในการผลิต
ครูให้มีคุณภาพ สถานฝึกหัดครูจะต้องรับเป็นพันธกิจที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมและปวงชน
คณาจารย์ในสถานศึกษาฝึกหัดครูจะต้องเสาะแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะเตรียมครูที่มีสมรรถ-
ภาพ² ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และความคิดเห็น เป็นคุณสมบัติ
หรือทฤษฎีที่สำคัญของครูผู้สอนที่มีส่วนช่วย เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษา³
ครู คือผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบคอบขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมใน
ระดับวิญญูชนจะพึงปฏิบัติได้ และมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในแง่บุคลิกภาพทั่วไป ความสัมพันธ์
ต่อศิษย์และบทบาทต่อสังคม⁴ ความสำคัญของการศึกษาในปัจจุบัน ไม่เพียงให้คนมีความรู้
ความสามารถในวิชาเท่านั้น แต่หมายถึงว่าผลทางการศึกษาจะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถ
มีชีวิตที่ดีขึ้น ดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอีกด้วย⁵ การสอนคนที่จะออกไปเป็นครูนั้น

¹บุญถิ่น อัตถากร, "ปัญหาพื้นฐานของการฝึกหัดครูคุณภาพกับปริมาณ",
29 กันยายน 2522 ครบรอบ 25 ปี การสถาปนากรมการฝึกหัดครู, (กรุงเทพมหานคร:
เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522):31.

²อารี สันทณี, "คำนำ" ในการฝึกหัดครู ปัญหาและโอกาส, (กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์เพื่ออักษร, 2518), หน้าคำนำ.

³รังสรรค์ หนูะพรพันธุ์, ทัศนะทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์พิษเนต,
2518), หน้า 47.

⁴รายงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, แนวทางปฏิรูปการศึกษา-
สำหรับรัฐบาลในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ยูไนเตคเนชั่น, 2519), หน้า 45.

⁵เฉลียว บุรืภักดิ์ และคณะ, รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี, (กรุงเทพ
มหานคร:โรงพิมพ์ตำรวจ, 2520), หน้า 1

มีความสำคัญ เช่นเดียวกันซึ่งจะต้องใ้ครูที่มีคุณภาพสามารถที่จะนำแนวทางในการสอนคน เพื่อให้มีคุณภาพให้ได้ ในเมื่อครูไม่มีคุณภาพเสียแล้ว นักเรียนจะมีคุณภาพได้อย่างไร ความสำคัญในข้อนี้เราจะไ้แก่เนื้อหาของวิชาการศึกษาในสถานฝึกหัดครูทุกแห่ง ทุกระดับควรจะสนองความจำเป็นในการที่จะนำไปสร้างคนให้มีคุณภาพประการหนึ่ง กับผู้สอนในสถาบันการฝึกหัดครูจะต้องมีประสบการณ์ในการศึกษา และประสบการณ์เกี่ยวกับสังคมไทยอีกประการหนึ่ง¹ การผลิตครูเป็นงานที่ทำเพื่ออนาคตอันไม่สู้จะใกล้นัก เพราะการผลิตครูต้องใช้เวลา 2 ปี ก็มี 4 ปี ก็มี หรือนานกว่านี้ก็มี ตามชั้นความรู้และระดับวุฒิต่างๆ ของครู ครั้นสำเร็จการฝึกหัดครูแล้วก็ออกไปสอนนักเรียนซึ่งจะศึกษาอยู่ในโรงเรียนนานตั้งแต่ 4-16 ปี หรืออาจจะนานกว่านี้ตามระดับชั้นของการศึกษา นักเรียนเหล่านั้นจึงจะออกไปประกอบอาชีพในสังคมตามหน้าที่ของพลเมืองดี และเป็นกำลังทางเศรษฐกิจของบ้านเมืองสืบต่อไป ในช่วงระยะเวลาอันยาวนานนี้ สังคมและเหตุการณ์ต่างๆ ของโลกเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขึ้นเรื่อย ๆ² การผลิตครูจึงเป็นงานใหญ่และหนักสำหรับการฝึกหัดครูในการที่จะควบคุมทั้งปริมาณและคุณภาพเพื่อสนองความต้องการทางสังคมและ เศรษฐกิจของชาติ เพื่อให้ใ้ครูที่มีความรู้ ความสามารถ มีจำนวนเพียงพอสำหรับอบรมอนุชนในรัฐจักหน้าที่ของคนที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองดี เขาใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐจักหน้าที่ของคนที่จะวางตนให้เหมาะสมในสังคม มีความสามารถประกอบอาชีพอันมั่นคง เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในวิทยาลัยครู จึงเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอันใหญ่หลวงที่จะสร้างคนเพื่อออกไปพัฒนาคนในประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยใช้ประสบการณ์ตรง ฝึกทักษะ ฝึกความรับผิดชอบในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติในอนาคต การฝึกสอนเป็นส่วนที่วัดผลงานทั้งหมดของโครงการฝึกหัดครู เพราะทำให้สถาบันฝึกหัดครูมองเห็นตนเอง และทำการ

¹วินัย วีระวัชชานนท์, "การศึกษากับการพัฒนาสังคม", ครูปริทัศน์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 5, (พฤษภาคม 2522):32.

²บุญถิ่น อัตถากร, "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต", คำปราศรัยและคำบรรยายของ นายบุญถิ่น อัตถากร พ.ศ. 2502-2514, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2515), หน้า 441.

ปรับปรุงโครงการฝึกสอนอยู่เสมอ¹

นักการศึกษาบางคนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการฝึกสอนซึ่งได้อธิบายความหมายของการฝึกสอนไว้ดังนี้

สองดี ชูทวิงส์ และ สวัสดิ์ สุคนธรังษี กล่าวว่า

การฝึกสอนเป็นประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกับการสอน กล่าวคือนักเรียนครูที่ทำการสอนได้คิด
ควรจะไปปฏิบัติการสอนใดก็พอสมควร แต่บางครั้งหากวางแผนการสอนไว้ไม่ดีพอ
ความสำเร็จในการฝึกสอนของนักเรียนครูก็ไม่อาจจะเป็นกรณีคาดคะเนความสำเร็จ
ในการทำการสอนจริง ๆ ท่อไปได้²

ไมเคิลลิส และกริม (Michaelis and Grim) ได้กล่าวไว้ว่า
การฝึกสอนจะช่วยให้ฝึกหัดครูได้เรียนรู้ถึงหน้าที่ของครู สภาพห้องเรียน ตลอดจน
ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนเป็นการสะสมประสบการณ์ที่เปรียบเหมือนการสะสมเงินไว้ใน
ธนาคาร เพื่อจะได้นำไปใช้ได้อย่างดีเมื่อออกไปประกอบอาชีพจริง ๆ³

อารี สัมหนวี ได้กล่าวไว้ว่า
การฝึกสอนของนักเรียนฝึกหัดครูจะสะท้อนให้เห็นถึงผลของการสอนของครูอาจารย์ใน
สถานฝึกหัดครูว่า ควรจะปรับปรุงแก้ไขการสอนวิชาของทนายอย่างไร ฉะนั้นสถาบัน
ฝึกหัดครูควรจัดให้อาจารย์ทุกหมวดวิชาได้ไปสังเกตการสอนของนักเรียนครูในสาขา
วิชาของตน นอกเหนือจากงานนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศที่กระทำอยู่แล้ว⁴

¹Gail M. Inlow, Maturity in High School Teaching, (Englewood Cliffs : N.J.: Prentice-Hall, 1963), p.400.

²สองดี ชูทวิงส์ และ สวัสดิ์ สุคนธรังษี, "การนิเทศการฝึกสอน", วิทยาสาร
ปีที่ 6, ฉบับที่ 17, (กันยายน 2505): 550

³John Udell Michaelis and Paul R.Grim, The Student Teacher in the Elementary School, (New York: Prentice Hall, 1953), p.1.

⁴อารี สัมหนวี, "โครงการปรับปรุงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา", เรื่อง
นารูของกรมการฝึกหัดครู, (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 110.

เกษม สุกหอม ไก่ลาวไว้วา

การฝึกสอนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือนิสิตในสถาบันฝึกหัดครูใด ๆ เป็นตอนที่สำคัญที่สุด และมีความหมายที่สุดของการศึกษาวิชาครู เป็นตอนที่จะสร้างครูแต่ละคนให้เป็นครูที่ดียิ่งขึ้น เพราะ เป็นระยะที่นิสิตได้ฝึกหัด ใ้เรียนรูประสพการณ์ต่าง ๆ เป็นพิเศษนอกเหนือจากที่เขาเคยได้ศึกษาค้นคว้าจากห้องเรียน และเป็นประสบการณ์ตรงที่นิสิตจะศึกษาเอาเองจากห้องเรียนซึ่งไม่เหมือนกัน ทั้งในด้านการจัดชั้นเรียน การจัดการคุณนิเทศ การบริหารงาน การคัดเลือกนักเรียน วิธีการสอนต่าง ๆ รวมทั้งการเตรียมโครงการต่าง ๆ ไ้ล่วงหน้าของโรงเรียน นิสิตย่อมได้พบเห็น หรืออาจจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ในโรงเรียนฝึกสอน...¹

ชิน บุญญาภาพ ไ้ลาวไว้วา

การฝึกสอนหรือการฝึกงานจัดเป็นวิชาการทางการศึกษาภาคปฏิบัติที่จำเป็นมาก เพราะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุด หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการผลิตครูที่เกี่ยวข้อง เนื้อแท้ของการฝึกสอนนั้นก็เหมือนกับการออกปฏิบัติงานในวิชาชีพทางค่านอื่นๆ จัดว่าเป็นกิจกรรมขั้นสุดยอดที่ใ้ประสบการณ์ตรงแก่นักศึกษาก่อนที่จะออกไปมีอาชีพเป็นครู²

ดังนั้นจะเห็นว่าการฝึกสอนมีความสำคัญและใ้ประโยชน์กว้างขวาง เป็นวิชาบังคับที่จำเป็นสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครูทุกระดับ และการจัดโครงการฝึกสอนนี้ ต้องอาศัยความเข้าใจและการร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่หัวหน้าโครงการฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง และ นักศึกษาฝึกสอน การจัดโครงการฝึกสอนก็เพื่อเปิดโอกาสใ้นักเรียนได้ทดลองใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ เพื่อจะค้นหาความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ทางวิชาการศึกษา และทางจิตวิทยา เพื่อจะใ้ผู้ฝึกสอนนั้นมี

¹เกษม สุกหอม, "การฝึกสอนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก," (วิทยานิพนธ์เพื่อเลื่อนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ใ้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2514.)

²ชิน บุญญาภาพ, "บทนำ" คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ, (อุตรดิตถ์: ส่วนการพิมพ์ศูนย์บริการการศึกษาวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์, 2522), หน้าบทนำ.

ความพร้อม และมีสมรรถภาพในการเป็นครู เพราะทำหน้าที่เหมือนครูจริง ๆ ภายใต้การนำของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์มาก่อน¹

ปัจจุบันการดำเนินงานของโครงการฝึกหัดครูในวิทยาลัยครูต่างๆ ได้ประสบปัญหาต่าง ๆ กัน หลายประการ ดังที่มีผู้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหานั้นอย่างกว้างขวางในแต่ละแห่ง เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องตรงเป้าหมาย และช่วยให้โครงการฝึกสอนประสบผลสำเร็จตรงความมุ่งหมาย ทางวิทยาลัยครูได้รับความเข้าใจถึงโครงการและความร่วมมือจากครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนฝึกสอนนั้น ๆ เพื่อจะได้ออกมาช่วยกันชี้แนะปัญหาเพื่อปรับปรุงให้โครงการฝึกสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความมุ่งหมายของวิทยาลัยครูเพชรบุรี คือ

1. เพื่อให้ให้นักศึกษานำทฤษฎีที่เรียนมาแล้วไปทดลองปฏิบัติในการเป็นครูที่ดี
2. เพื่อให้ให้นักศึกษามีทักษะในการ คิด พุฒ และการกระทำซึ่งจำเป็นต่ออาชีพครู
3. เพื่อให้ให้นักศึกษามีโอกาสใกล้ชิดกับชีวิตชนบทและมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน
4. เพื่อฝึกทักษะงานธุรการของครู
5. เพื่อศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก
6. เพื่อส่งเสริมการทำงานระบบกลุ่มอันเป็นพื้นฐานประชาธิปไตย
7. เพื่อส่งเสริมการรักษาระเบียบวินัยและวัฒนธรรมอันดี
8. เพื่อส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
9. เพื่อเสนอข้อมูลต่าง ๆ ต่อวิทยาลัยครู²

การฝึกสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการฝึกหัดครูซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในอาชีพครูอย่างแท้จริง เนื่องจากทดลองทฤษฎีการศึกษาต่าง ๆ ขณะฝึกสอน เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของครู เป็นการเตรียมตัวผู้จะเป็นครูให้พร้อมที่จะ

¹Aleye C.Haines, Guiding the Student Teaching Process in Elementary Education, (Chicago : Rand McNally, 1960), p.1.

²ณรงค์ เชื้อมณี, "คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู", หนังสือเสริมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, ชุดที่ 7, พิมพ์ครั้งที่ 2, (เพชรบุรี: ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 69.

รับหน้าที่อันสำคัญในการให้การศึกษามอบระบบเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม
โครงการฝึกสอนเป็นหมวดประสบการณ์ตรงที่จัดให้แก่นักศึกษาวิทยาลัยครูเพื่อใ้
บรรลุตามเป้าประสงค์ดังกล่าว วิทยาลัยครูจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขโครงการให้เหมาะสม
กับสภาพและความต้องการของสังคมอยู่เสมอ

ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนฝึกสอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อเสนอ-
แนะ และแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการฝึกวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอน การนิเทศการ-
สอนของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ตลอดจนความรับผิดชอบของบุคคลหลายฝ่าย อันจะ
เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นของการสำรวจความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยงดังกล่าว จึงได้
คิดทำการวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยงที่มีต่อโครง
การฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอน และเสนอแนะแนวทางปรับปรุงโครงการฝึกสอน
ของวิทยาลัยครูเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล 2 กลุ่ม คือ ครูใหญ่
และครูพี่เลี้ยง จำนวนทั้งหมดรวมงานในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี ประจำปี
การศึกษา 2522
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็น และปัญหาของครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง ที่มีต่อ-
โครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีในด้านการเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอน ซึ่งได้แก่
ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน รูปแบบของการฝึกสอน การนิเทศ-
การสอน การบริการการศึกษา การวัดและประเมินผลโครงการฝึกสอน และความรับผิดชอบ
ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน

ขอทดลองเบื้องต้น

1. คำตอบในแบบสอบถามของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เป็นคำตอบที่ตอบด้วยความคิดเห็นของตนเองโดยแท้ และด้วยความจริงใจ
2. ความแตกต่างในสถานการณ์ส่วนตัวไม่มีผลต่อความแตกต่างในความคิดเห็นของประชากรในกลุ่มตัวอย่าง
3. การสังกัดในโรงเรียนต่างถิ่น ไม่มีผลต่อความแตกต่างในความคิดเห็นของประชากรในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

ความจำกัดของการวิจัย

ผลของการวิจัยนี้ใช้ได้เฉพาะกับวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน เป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สํารวจจำนวนครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี
3. นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ แบบเลือกตอบ (Check-list) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended)
4. นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปให้ครูทรงวุฒิ 7 ท่านตรวจแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับครูใหญ่จำนวน 10 คน และครูพี่เลี้ยงจำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับตัวอย่างประชากรทั้งหมด
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบค่า t (t-test)

7. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาตีความ เสนอผลการค้นคว้าวิจัย สรุปผล และ
เสนอแนะ

คำจำกัดความของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย

1. การฝึกสอน หมายถึงการฝึกปฏิบัติงานสอนที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีจัดให้นักศึกษา
ออกไปฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอน ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง เพื่อ
ให้เกิดประสบการณ์ในการเตรียมการประกอบอาชีพครูที่สมบูรณ์ในอนาคต
2. ครูใหญ่ หมายถึงผู้บริหารโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วย-
ครูใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชาแห่งโรงเรียนฝึกสอนที่ทางวิทยาลัยครูเพชรบุรีส่งนักศึกษาออก
ไปทำการฝึกสอน
3. ครูพี่เลี้ยง หมายถึง ครู หรืออาจารย์ในโรงเรียนฝึกสอนซึ่งเป็นครูหรือ-
อาจารย์ประจำชั้นหรือประจำวิชาที่ทางโรงเรียนฝึกสอนจัดให้ทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอนให้กับ
นักศึกษาฝึกสอน
4. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์วิทยาลัยครูเพชรบุรีที่ได้รับหน้าที่เป็นผู้-
นิเทศการฝึกสอน และติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยฝึกสอนและวิทยาลัย
5. นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรีที่ฝึกสอนเมื่อการศึกษา
2522
6. หน่วยฝึกสอน หมายถึงโรงเรียนในเขตความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูเพชรบุรี
ที่รับนักศึกษาวิทยาลัยครูเพชรบุรีไปทำการฝึกปฏิบัติการสอน
7. โครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี หมายถึงการจัดและดำเนินการให้
นักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูก่อนออกไปประกอบอาชีพ
8. การนิเทศการฝึกสอน หมายถึงการปฏิบัติการในการแนะนำช่วยเหลือ เป็นที่
ปรึกษาแก่นักศึกษาฝึกสอน
9. การนิเทศเพิ่มเวลา หมายถึงการทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาฝึกสอนเพียงอย่าง-
เดียวตลอดระยะเวลาที่ได้รับหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์
10. รูปแบบของการฝึกสอน หมายถึงการจัดตั้งโรงเรียนฝึกสอนโดยความร่วมมือ
ของทางวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน และการวางแผนการปฏิบัติงาน

11. การบริการการศึกษา หมายถึงกิจกรรมใดๆ ที่วิทยาลัยจัดให้แก่หน่วยฝึกสอน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการแก่นักศึกษา และบุคคลในโรงเรียนฝึกสอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้ประโยชน์ คือ

1. ได้ทราบข้อมูลสำคัญเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครู-เพชรบุรี
2. ได้ขอเสนอแนะสำหรับบุคลากรฝ่ายวิทยาลัยครูในการวางแผนประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศ ครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ได้แนวทางปฏิบัติในการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมไว้เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน

พนัส หันนาคินทร์ ได้กล่าวถึงลักษณะของโปรแกรมการฝึกสอนที่ดีไว้ว่า ในการจัดโปรแกรมการฝึกสอนผู้จัดควรใส่ใจถึงลักษณะต่อไปนี้ คือ

1. จะต้องวางจุดประสงค์ของการฝึกสอนไว้อย่างแน่ชัด แดงออกโดยชัดเจน และมีนโยบายที่แน่นอน ที่จะให้ผู้ร่วมงานทุกคนเข้าใจได้ตรงกันทั้งวิธีการและหลักการ
2. จะต้องมีการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารและฝ่ายนิเทศการฝึกสอนไว้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการขัดแย้งและการซ้ำงานโดยใช่เหตุ
3. ก่อนจะออกทำการฝึกสอน นิสิตควรจะได้รับการเตรียมตัวเบื้องต้นที่จะออกไปฝึกสอนก่อน เช่น รับทราบถึงสภาพความเป็นไปของโรงเรียนที่จะไปทำการฝึกสอน หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนการสอน เป็นต้น
4. ควรจะมีวิธีทราบว่า นิสิตที่จะส่งออกไปฝึกสอนนั้นมีความพร้อมที่จะออกไปฝึกสอนใดหรือยัง บางที่อาจจะต้องมีการตรวจสอบถึงบุคลิกภาพและวุฒิภาวะทางอารมณ์ก่อนที่จะออกไปทำการฝึกสอน รวมทั้งความแน่นอนทางวิชาการด้วย
5. ระยะเวลาสำหรับฝึกสอนควรจะนานพอสมควรที่จะช่วยให้ นิสิตเข้าใจวิธีปฏิบัติสอนนักเรียนทั้งเป็นรายตัวและเป็นชั้น วิธีปฏิบัติตัวต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครอง โดยมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่า 120 ชั่วโมง
6. โปรแกรมการฝึกสอน ควรจะมีทางให้นิสิตได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาหรือไม่ก็ตาม เช่น งานค่านิยม แนว เป็นต้น
7. กฎเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการจัดโปรแกรมฝึกสอน ควรจะเปิดทางให้นิสิตได้

ใช้ความคิดริเริ่ม ความอิสระในการคิด และมีความกล้าที่จะลองใช้วิธีการใหม่ ๆ ในการสอน
 คุยตัวเอง¹

สำหรับลำดับขั้นในการทำการฝึกสอนนั้น พันธ์ หันนาคินทร์ โคกถาวไว้ว่า การ-
 ใหนักลิตออกไปทำการสอนโดยทันที ตั้งแต่วันแรกที่ไปยังโรงเรียนที่จะฝึกสอนนั้นเป็นการเสี่ยง
 ต่อความผิดพลาดอยู่มากน้อย วิธีที่ใหม่ก็จะเป็นการค่อยๆ ปล่อยให้เป็นผู้อิสระทีละน้อย ๆ เป็น
 ระยะ ๆ ไป คือ

1. การให้การปฐมนิเทศในระยะนี้สันนิษฐานว่าได้รับการแนะนำให้รู้จักกับโรงเรียน
 รู้จักนักเรียน ทั้งโดยการสังเกตหรือการศึกษาจากกระเบื้องจุดประสงค์ของการสอนวิชาต่างๆ
 ตลอดจนเนื้อหาวิชาเหล่านั้น การสังเกตการสอนตามปกติของอาจารย์ประจำชั้น หรือ
 ประจำวิชา

2. การสอนในขอบเขตจำกัด หลังจากใหนักลิตได้คุ้นเคยกับสภาพความเป็นไปภายใน
 ในโรงเรียน และในห้องเรียนพอสมควรแล้ว ก็ควรจะใหนักลิตได้ลงมือปฏิบัติงานภายในของเขต
 จำกัด เช่น ช่วยในการตรวจงานของนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยจัดหา
 อุปกรณ์การสอนสำหรับวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

3. ทำการสอนอย่างเต็มที่ อาจจะเป็นระยะประมาณ 2 สัปดาห์ ที่นี้ลิตควรจะได
 ลงมือสอนอย่างจริงจัง ในระยะนี้ลิตควรจะทำได้ทุกอย่างที่เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น หรือ
 ประจำวิชา แต่ก่อนจะทำการสอนในแบบเรียนใดจะต้องเตรียมบทเรียนล่วงหน้า ในระยะนี้
 เป็นระยะที่อาจารย์นิเทศจะต้องทำการนิเทศโดยใกล้ชิด หลังจากนั้นควรจะเป็นการปรึกษา
 หารือ หรือเป็นการติชมการสอนเท่าที่ใครพบเห็น เพื่อเป็นประโยชน์ในการสอนและการทำ-
 งานขั้นต่อไป

4. การกำหนดงานเพิ่มขึ้น เมื่อนิสิตคุ้นเคยกับการสอนในชั้นของตนดีพอสมควรแล้ว
 ก็ควรจะไ้ไปดูการสอนของนิสิตอื่นในโรงเรียนเดียวกัน หรือไปดูสภาพการณ์ของโรงเรียน-
 อื่นบาง²

¹พันธ์ หันนาคินทร์, "ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของสถาบันผลิตครู" (วิทยานิพนธ์เพื่อเลื่อนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2511), หน้า 57-58.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 60-61.

จีน บุญญาบุภาพ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการฝึกสอนไว้ว่า ความมุ่งหมายทั่วไปในหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กำหนดความมุ่งหมายหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร ชั้นสูงและหลักสูตรระดับปริญญา จะต้องมาจากการฝึกสอนหรือฝึกงาน เพื่อจะได้ทราบแนวทางและสามารถที่จะนำหลักการ วิธีการ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนไปใช้ปฏิบัติในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเชื่อหรือปรัชญาที่ทำให้เกิดการฝึกสอนหรือฝึกงานนั้นมีพื้นฐานมาจากความคิดในการฝึกงานของวิชาชีพชั้นสูงอื่น ๆ เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ ซึ่งถือกันว่าวิชาชีพชั้นสูงนั้น สมควรให้มีการฝึกงานจากสถานการณ์จริง อาชีพครูก็เป็นอาชีพหนึ่งซึ่งถือว่าอยู่ในระดับอาชีพชั้นสูงด้วย ฉะนั้นควรถือเอาการฝึกงานภาคสนามเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เนื้อหาของการฝึกสอนนั้นก็เหมือนกับการออกฝึกงานในวิชาชีพทางด้านอื่น ๆ จักว่าเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายที่ทำให้ประสบการณ์ตรงแก่นักศึกษาฝึกสอนก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพครูประจำการจริง ๆ ทั้งนี้เพราะว่าการฝึกสอนจะช่วยให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของครู สภาพห้องเรียน งานปกครองชั้นเรียน และงานธุรการชั้นเรียน ให้โอกาสแก่นักศึกษาได้ทดสอบใช้ความรู้ ความคิดและความสามารถเพื่อค้นหาความเข้าใจในทฤษฎีต่างๆ ทางวิชาการและทางจิตวิทยามาใช้สอนนักเรียนให้ได้ดี นักศึกษาจะได้เรียนรู้ว่ามีอะไรบางอย่างที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน และเป็นโอกาสที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะ และความเจริญงอกงามทางวิชาชีพครูโดยได้เริ่มต้นที่ถูกต้อง¹

จุดมุ่งหมายของการฝึกสอน จากการสำรวจของยูเนสโก โดยผ่านสถาบันฝึกหัดครูภาคพื้นเอเชีย มหาวิทยาลัยซีลีปินส์ เกี่ยวกับแนวการปฏิบัติของการฝึกหัดครูในสถาบันฝึกหัดครูประถมศึกษาในทวีปเอเชียจำนวน 10 ประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถของครูฝึกสอนในการที่จะนำทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนมาสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน
2. เพื่อพัฒนาให้ครูฝึกสอนมีความเข้าใจถูกต้องสมบูรณ์เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก

¹จีน บุญญาบุภาพ, คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ, (อุตรดิตถ์: ส่วนการพิมพ์ ศูนย์บริการการศึกษา, 2522), หน้า 6.

3. เพื่อพัฒนาให้ครูฝึกสอนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้าง และมีความริเริ่ม
ในการปฏิบัติงานของตน

4. เพื่อให้ให้นักศึกษาฝึกสอนเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทที่แท้จริงของครูอาชีพ โดย
เรียนรู้ผ่านจากการฝึกสอน

5. เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาฝึกสอนเข้าใจถึงบทบาทที่แท้จริงของครูที่จะต้องปฏิบัติ
โดยจากการมีโอกาสได้คุ้นเคยกับสภาพการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

6. เพื่อพัฒนานักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพและเป็นการส่งเสริมทักษะ
ด้านมนุษยสัมพันธ์ เพื่อสามารถปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียน ผู้ร่วมงานในการฝึกสอนตลอดจน
บุคคลในชุมชนได้อย่างดี¹

ความมุ่งหมายของการฝึกสอน เป็นจุดหมายปลายทางที่สถาบันฝึกหัดครูจะต้องนำเด็ก
ไปให้ถึง ซึ่งได้แก่

1. เพื่อให้ นักศึกษาครุมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน โดยนำเอาความรู้และทฤษฎี
ต่าง ๆ ไปใช้ในภาคปฏิบัติ จะทำให้นักศึกษาค้นพบเห็นลึกซึ้งและกว้างขวางในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ความเข้าใจเด็ก

1.2 การสอนโดยตรงเป้าหมายของหลักสูตร

1.3 การใช้วิธีสอนที่ถูกต้อง

1.4 การใช้อุปกรณ์การสอนที่ถูกต้อง

1.5 การตรวจสอบตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการสอน

2. เพื่อให้ นักศึกษาครุได้สร้างสมวิธีการศึกษาชนบท

3. เพื่อให้ นักศึกษาครุได้เข้าใจบทบาทของโรงเรียนและบทบาทของครู

4. เพื่อให้ นักศึกษาครุได้มีทักษะในการ เป็นผู้นำของชุมชนและมีความสามารถในการ

พัฒนาชนบท

5. เพื่อให้ นักศึกษาครุสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและเข้าใจหน้าที่ครูที่มีต่อสังคม

¹Edward A. Pires, Student Teaching Practices in Primary Teacher Training Institutions in Asia (Bangkok : UNESCO Regional Office of Education in Asia, 1969), PP. 8-9.

6. เพื่อสร้างสมเจตนคติที่ดีต่ออาชีพครูและการเป็นครู¹

สถาบันฝึกหัดครูแต่ละแห่งกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะของแต่ละสถาบัน ต่างก็มีจุดมุ่งหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งมีความสำคัญต่อการเตรียมครู การจัดและดำเนินการของโครงการฝึกสอนเป็นงานสำคัญ คุณภาพของโครงการฝึกสอนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการปฏิบัติงานจริงของครูที่ผ่านการฝึกสอน ดังที่สองสี ชูติวงศ์ และ สวัสดิ์ สุคนธรังษี ได้กล่าวไว้ว่า การจัดโครงการฝึกสอนให้เป็นกรณีวัดความสำเร็จในการปฏิบัติการสอนจริงแล้ว โครงการฝึกสอนจะต้องมีคุณภาพอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. การวางแผนการฝึกสอนจะต้องสอดคล้องกับหลักการฝึกหัดครูของประเทศ และควรให้นักศึกษาฝึกหัดครูได้รับรู้หลักการข้อนี้ด้วย

2. โครงการฝึกสอนที่ดี จะต้องมีการเตรียมนักศึกษาครูให้พร้อมก่อนออกฝึกสอน ทั้งในด้านเจตนคติต่อวิชาชีพ และความสามารถในวิทยาการ ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติด้านการสอน

3. โครงการฝึกสอนที่ดีจะต้องมีความสัมพันธ์กับการฝึกหัดครูชุมชน เพราะประเทศไทยมีสภาพพื้นฐานเป็นสังคมชนบท ครูที่ผลิตไปส่วนใหญ่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในชนบท การฝึกหัดครูจึงควรมุ่งที่จะผลิตครูออกไปสอนและเป็นผู้นำชุมชน

4. โครงการฝึกสอนที่ดีจะต้องมีแผนการนิเทศที่ดี ในการนิเทศนี้ประเทศจะต้องวางรายละเอียดในการดำเนินงานไว้อย่างถี่ถ้วนว่าจะดำเนินการอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการอยู่เสมอว่าจะต้องหาทางให้นักศึกษาครูทุกคนได้พบขอบบพร่องของตนเอง และประการสำคัญที่สุดคืออาจารย์นิเทศจะต้องวางโครงการนิเทศที่ไม่ใช่ขอบเขตเพียงจะวัดผลให้คะแนนการฝึกสอนเท่านั้น การนิเทศการฝึกสอนนั้นควรจะเป็นการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและความก้าวหน้าทางการปฏิบัติของนักศึกษาเป็นระยะๆ มากกว่า²

¹ เชียว วีระฉายา, การฝึกสอนและรูปแบบของการฝึกสอน, พิมพ์ครั้งที่ 3, (อุตรดิตถ์: ส่วนการพิมพ์ศูนย์บริการการศึกษา, 2522), หน้า 3-4.

² สองสี ชูติวงศ์ และ สวัสดิ์ สุคนธรังษี, "การนิเทศการฝึกสอน", หน้า 551.

โครงการฝึกสอนควรมีลำดับขั้นตอนเพื่อส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการฝึกสอน ดัง-
แนวคิดของ เจริญผล สุวรรณโชติ และ อำไพ สุจริตกุล ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนดำเนินงานของ
โครงการฝึกสอนออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะแรกเป็นระยะที่เตรียมการฝึกสอน ควรเตรียมตั้งแต่แรกที่นักศึกษาเข้าศึกษา
ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ควบคู่การสอดแทรกไว้กับวิชาต่างๆ ทุกวิชา ตลอดระยะที่ศึกษาอยู่
ในสถาบันในลักษณะที่เพิ่มความเข้มข้นขึ้นตามลำดับของระยะเวลาด้วย จนถึงจัดให้มีการ
เตรียมการฝึกสอนอย่างเข้มข้นเป็นการเฉพาะในภาคก่อนออกฝึกสอน

ระยะที่สอง คือการจัดในระหว่างปฏิบัติการฝึกสอนในโรงเรียน เป็นระยะที่ควร
กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติให้แน่ชัดและเหมาะสม ซึ่งในระยะนี้ แทนรูทเทอร์ (Tanruther)
ได้แบ่งเป็น 3 ระยะย่อยดังนี้

ก. ระยะสังเกต เป็นระยะที่จะช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนมองเห็นแนวทางอย่าง
กว้างๆ เกี่ยวกับโรงเรียน นักเรียน การเรียนการสอน บุคคลและชุมชนรอบโรงเรียน
ตลอดจนแนวการบริการของโรงเรียน ทั้งนี้ควรให้เวลาระยะนี้ประมาณ 1 สัปดาห์

ข. ระยะเข้ามีส่วนร่วม เป็นระยะที่นักศึกษาฝึกสอนเข้าไปเป็นผู้ช่วยเหลือครู
พี่เลี้ยง เป็นโอกาสที่จะได้คุ้นเคยกับนักเรียน คุ้นเคยกับกิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในบทบาทหน้าที่
ของครู เวลาสำหรับระยะนี้ประมาณ 1 สัปดาห์ต่อจากระยะการสังเกต

ค. ระยะฝึกสอน เป็นระยะที่นักศึกษาพร้อมจะปฏิบัติการสอนด้วยตนเองหลัง
จากผ่าน 2 ระยะแรกมาแล้ว ระยะนี้อาจารย์นิเทศก์จะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการให้
คำปรึกษาหารือแก่นักศึกษาฝึกสอน

ระยะที่สาม เป็นระยะการดำเนินการในสถานศึกษาฝึกหัดครูหลังจากที่นักศึกษาเสร็จ
สิ้นการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนแล้ว กิจกรรมที่จัดในระยะนี้เป็นการประชุมสัมมนาบุคคลที่มี
ส่วนในกิจกรรมการฝึกสอนที่ผ่านมา ทั้งแก่นักศึกษาฝึกสอน ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
ตลอดจนบุคคลอื่น ๆ และสถานศึกษาฝึกหัดครูนี้จะต้องการฝึกสอนรุ่นต่อมาก้อาจใช้โอกาส-

นี่เป็นการเตรียมนักศึกษาฝึกสอนรุ่นใหม่ไว้โดย โดยจัดให้เขาร่วมการประชุมสัมมนาเพื่อได้เรียนรู้สภาพการณ์บางอย่างล่วงหน้าด้วย¹

นอกจากการจัดทำฝึกสอนเพื่อส่งผลสำเร็จให้โคครูที่มีคุณภาพตรงตามความมุ่งหมายแล้ว โครงการฝึกสอนที่ดีต้องประกอบด้วย

1. ควรเน้นถึงความสำคัญของการฝึกสอนว่าเป็นประสบการณ์ที่สำคัญที่สุดของหลักสูตร และเน้นถึงบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ว่าเป็นครูผู้รับภาระสำคัญยิ่ง คือการให้การนิเทศการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก อาจจะกล่าวได้ว่าสำคัญยิ่งกว่าการปฏิบัติการสอนวิชาอื่นใดทั้งหมด
2. มีการจัดดำเนินการอย่างดี โดยการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานทั้งหมด และแผนงานต่างๆ อยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลคนเดียว ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าโดยตรง
3. จัดให้มีการประชุมนิเทศอย่างเพียงพอสำหรับทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในโครงการฝึกสอน ได้แก่ นักศึกษาฝึกสอน ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และครูอื่นๆ ในโรงเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์ประจำรายวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู
4. ให้มีการนิเทศการสอนอย่างเพียงพอแก่นักศึกษาฝึกสอน
5. มีการติดต่อสื่อสารอย่างทั่วถึงและพอเพียงระหว่างผู้ที่รวมอยู่ในโครงการฝึกสอน ได้แก่ โรงเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง หัวหน้าโครงการฝึกสอน และนักศึกษาฝึกสอน
6. มีการประเมินผลโครงการฝึกสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้โดยจากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และนักศึกษา²

¹เจริญผล สุวรรณโชติ และ อำไพ สุจริตกุล, "การจัดและดำเนินการฝึกสอน", เรียบเรียงจากการอภิปรายในการสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคกลาง ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ 9-13 กุมภาพันธ์ 2519, (อัครสำเนา).

²ออกตโต เจ.ชิปลา, "กลวิธีการนิเทศการฝึกสอนในโรงเรียนชนบท", (แปลโดย ทูศรี สุวรรณโชติ), เอกสารประกอบการสัมมนาของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคกลาง ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ 9-13 กุมภาพันธ์ 2519, หน้า 1 (อัครสำเนา).

นอกจากนี้ อัดัมส์ และ ดิกกี (Adams and Dickey) ได้กล่าวถึงโครงการฝึกสอนที่ดีไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นคว้า

1. ได้เผชิญกับปัญหาและได้แก้ปัญหาต่าง ๆ ของการฝึกสอน
2. ได้แสดงทั้งความเด่นความค่อนของตน และการกระตุ้นให้ปรับปรุงจุดอ่อน

ให้เด่นขึ้น

3. ให้ผู้แนะนำและผู้ให้เทศกได้เข้าไปช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของการ

ฝึกสอน

4. ได้มีส่วนในการจัดและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนและของโรงเรียน-

ฝึกสอน

5. ได้เข้าไปศึกษาและร่วมดำเนินกิจกรรมของสังคมในชุมชนที่โรงเรียนฝึกสอน

ตั้งอยู่

6. ได้ศึกษางานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนฝึกสอน เช่น การจัดระเบียบงาน การบริหารการจัดนักเรียน และห้องเรียน รวมทั้งการปกครองแต่ละโรงเรียนร่วมกับคณะครูในโรงเรียนนั้น

7. ได้รับความทราบระบบการบริหารระเบียบกฎเกณฑ์และงานธุรการของโรงเรียน และร่วมในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เช่น เกี่ยวกับครูอาจารย์คนหนึ่งของโรงเรียน¹

เชิญ วีระฉายา ได้กล่าวถึงการประเมินผลโครงการฝึกสอนไว้ 3 แบบ คือ

1. แบบธรรมชาติ อาจเป็นการคุยกัน การให้ความคิดเห็นต่อโครงการฝึกสอนในตอนที่มีการประชุม ซึ่งในแต่ละครั้งจะพูดถึงปัญหาที่พบเห็นจะ ต้องพิจารณาถึงสิ่งที่สะท้อนกลับ (Feed back) จากโรงเรียนฝึกสอนและนักศึกษาฝึกสอน การแลกเปลี่ยนความคิดในลักษณะธรรมชาติวิสัยนี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานฝึกสอน

2. แบบกึ่งระบบ แบบนี้จะให้ข้อมูลมากกว่าแบบแรก ทำให้การประเมินผลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจใช้แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาฝึกสอน ครูที่เลี้ยง และครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอน

¹Harold P. Adams and Frank G. Dickey, Basic Principle of Student Teaching (New York: American Book Company, 1956), p. 61.

3. แบบการศึกษาวิจัยผลิตผล ผลิตผลที่สกัดคือ นักศึกษาที่ผ่านโครงการฝึกสอน แล้วออกไปเป็นครูประจำการที่ วิทยาลัยครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับผลิตผลของคนที่ใหม่มากที่สุด เพื่อให้ไถ่ถามข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ให้ได้ผลิตผลที่ดียิ่งขึ้นไปอีก

การดำเนินงานอาจทำได้ 3 อย่างคือ

3.1 ส่งแบบสอบถามไปให้ครูใหม่ปีแรก

3.2 ขอให้ครูใหญ่ของครูที่จบใหม่ประเมินผลไปให้วิทยาลัย

3.3 วิทยาลัยส่งอาจารย์ไปยังโรงเรียนที่มีครูใหญ่เพื่อประเมินผล¹

การประเมินผลโครงการฝึกสอนสามารถชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของการทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน อันได้แก่อาจารย์นิเทศก์ ครูใหญ่ โรงเรียนฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงโครงการฝึกสอนให้ดียิ่งขึ้น

ไพญญ์ วงศ์ประพันธ์ ไต่รวบรวมความเห็นจากอาจารย์นิเทศก์ และนิสิตฝึกสอน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ก. ค่านิยมประสงค์ของโครงการฝึกสอน

นิสิตส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะข้อที่กล่าวว่าเพื่อให้ นิสิตได้มีโอกาสวางแผนหน่วยงานและทำแผนการสอนประจำวัน ซึ่งมีนิสิตแสดงความเห็นด้วยสูงสุด ถึงร้อยละ 82.22 รองลงมาได้แก่ข้อที่กล่าวว่าเพื่อเป็นแนวทางให้นิสิตมองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลและได้ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสม

ข. ค่านิยมและประโยชน์ของกิจกรรมการฝึกสอน

นิสิตมีความเห็นว่ากิจกรรมการฝึกสอนประมาณสามในสี่ของทั้งหมด เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ข้อที่มีน้ำหนักเฉลี่ยความเห็นสูงได้แก่การวางแผนการสอนและการตรวจกระดาษสอบ

¹ เชิญ วีระฉายา, การฝึกสอนและรูปแบบของการฝึกสอน, หน้า 67.

สำหรับอาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่ากิจกรรมการฝึกสอนที่มีคุณประโยชน์ได้แก่การทำแผนที่นิ่ง และการรวมในการประชุมของโรงเรียน

ค. ค่านับรวมวัสดุประสงค์ของการฝึกสอน

นิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่าคนโดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอน โดยเฉพาะในด้านการวางแผนหน่วยงาน หรือทำโน้ตการสอนประจำวัน และความปรารถนาที่จะงอกงามทั้งทางวิชาการและทางอาชีพ

สำหรับอาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า นิสิตได้มองเห็นโรงเรียนเป็นส่วนรวม ได้รู้ถึงความรับผิดชอบในอันที่จะดำเนินตามนโยบายของฝ่ายบริหาร สามารถวางแผนหน่วยงาน และทำโน้ตการสอนได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. คณะหรือสถาบันการฝึกหัดครูควรชี้แจงให้ทางโรงเรียนฝึกสอนทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอน
2. นโยบายการฝึกสอนของคณะ ควรให้สอดคล้องกับนโยบายการรับนิสิตฝึกสอนของโรงเรียน
3. การวางวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกสอนควรได้รับความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกสอน เช่น นิสิตฝึกสอน อาจารย์ช่วยฝึกสอน และอาจารย์ของสถาบันฝึกหัดครู
4. ก่อนที่จะออกไปฝึกสอนควรให้นิสิตได้มีโอกาสรู้จักมักคุ้นกับโรงเรียนในฐานะที่จะเป็นครูโดย
 - 4.1 เปิดโอกาสให้นิสิตได้สังเกตกิจกรรมภายในห้องเรียน
 - 4.2 ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ครู
5. ในการทำบันทึกการสอนวันหนึ่ง ๆ นิสิตควรได้รายงานไว้ควยว่า นิสิตได้รวมกิจกรรมพิเศษอะไรบางอย่าง เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์ทราบ

6. ในการทำบันทึกการสอน อาจารย์นิเทศก์แต่ละสาขาวิชาควรจะได้ตกลงกันเป็น ที่แน่นอนว่าจะให้วิธีทำแบบไหน อย่างไร¹

อรรถีย์ กนกนภา กุด ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอน โดยใช้แบบสอบถามให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน 19 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 100 คน อาจารย์นิเทศก์ 20 คน และนักศึกษาฝึกสอน 115 คน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีการศึกษา 2520 และ 2521 ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. คำนการจัดเตรียมงานโครงการฝึกสอน บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการจัดอบรมและเชิญอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง มาร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการฝึกสอนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกสอน พร้อมจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกสอนด้วย นักศึกษาฝึกสอนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอในหมวดวิชาครูตามหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ การจัดสัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิเทศก์ต่อจำนวนนักศึกษาฝึกสอนยังไม่เหมาะสม

2. คำนการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักศึกษาฝึกสอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี และปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ให้ความเป็นกันเองและช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงยอมรับวิธีการสอนของนักศึกษาฝึกสอน สภาพห้องเรียนของโรงเรียนฝึกสอนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนน้อยมาก

3. คำนการสอนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่านักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

¹ไพฑูริย์ วงศ์ประพันธ์, "การศึกษาโครงการฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของ คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2507", (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.)

4. ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการฝึกสอน คือนักศึกษาฝึกสอนได้รับบริการห้องสมุดและโสตทัศนศึกษาที่ทางโรงเรียนฝึกสอนและคณะศึกษาศาสตร์จัดให้ไม่เพียงพอ หลักการวัดผลและประเมินผลที่อาจารย์นิเทศก์ใช้กับนักศึกษาฝึกสอนไม่ตรงเป้าหมายและไม่ชัดเจน สัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิเทศก์กับจำนวนนักศึกษาฝึกสอนไม่เหมาะสม วิธีการคัดเลือกนักศึกษาออกไปฝึกสอนไม่เหมาะสม สภาพห้องเรียนเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนต้องสอนหลายวิชาเกินไป

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่า

1. คณะกรรมการโครงการฝึกสอนควรให้ความสำคัญต่อการวางแผนการจัดเตรียมงาน โดยเข้าร่วมประชุมและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ
2. คณะกรรมการดำเนินโครงการฝึกสอน ควรเป็นผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกสอนทั้งหมด เช่น การจัดประชุมอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการฝึกสอน เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายได้รับประโยชน์โดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ควรให้ความสำคัญและความร่วมมือทุกครั้งในการจัดประชุม หรือเพิ่มเติมความรู้พิเศษเกี่ยวกับการฝึกสอนที่ทางภาควิชาการประถมศึกษาศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จัดให้ เพื่อบุคคลทุกฝ่ายจะได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนอย่างตรงกัน
4. ทางภาควิชาการประถมศึกษาศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ควรจัดให้มีงบประมาณส่วนหนึ่งไว้สำหรับโครงการฝึกสอน เพื่อใช้ในการดำเนินงาน เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์การสอน การขาดแคลนหนังสือเรียน การจัดประชุมพิเศษ เป็นต้น
5. ควรกระตุ้นให้นักศึกษาต้นตัวอย่างวิชาการโดยจัดการอบรมประชุมและนิทรรศการทางวิชาการ ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางการฝึกสอนให้แก่ นักศึกษาฝึกสอน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน
6. ควรมีการประเมินผลโครงการฝึกสอน ดังนี้
 - 6.1 หลังจากการฝึกสอนสิ้นสุดลง
 - 6.1.1 ประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนโดยพร้อมเพรียงกัน

6.1.2 ส่งแบบสอบถามไปยังบุคคลทั้ง 4 กลุ่มให้ตอบคำถาม

6.2 วิเคราะห์ปัญหา และวิธีแก้ปัญหาเพื่อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

6.3 ส่งผลการวิเคราะห์ให้บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม รวบรวมไปให้คณาจารย์และบริหาร เป็นแนวทางแก้ปัญหาในคราวต่อไป¹

คุก (Cooke) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกสอนโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตั้งเกณฑ์โครงการฝึกสอนขึ้น เขาได้ออกแบบสอบถามไปยังผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการฝึกสอน โดยถามถึงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดและดำเนินงาน และขอเสนอแนะในด้านการเปลี่ยนแปลงที่เห็นว่าจำเป็นแก่การปรับปรุงโครงการฝึกสอน และได้เสนอมาตรฐานเรียกว่า Quantitative Standard ดังต่อไปนี้

1. การฝึกสอนแบบเต็มวัน (Full time teaching) ควรใช้เวลาอย่างน้อย 9 สัปดาห์ ถ้าเป็นการฝึกสอนแบบครึ่งวันควรเป็น 18 สัปดาห์
2. จำนวนนักเรียนฝึกสอนควรมอบให้อาจารย์นิเทศก์พอเหมาะสมที่อาจารย์นิเทศก์จะมีเวลานิเทศน์นักเรียนฝึกสอนคนหนึ่งๆ อย่างน้อย 2 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ สำหรับนักเรียนฝึกสอนแบบเต็มวัน
3. ครูที่เลี้ยงควรเป็นผู้มีวุฒิอย่างต่ำปริญญาตรี เคยได้เรียนวิชาเกี่ยวกับการนิเทศนักเรียนฝึกสอนมาแล้ว และมีประสบการณ์การสอนที่ได้ผลดีมาแล้วอย่างน้อย 2-5 ปี
4. ครูนิเทศก์ในโรงเรียนสาริตควรได้รับปริญญาโททางการศึกษามาแล้ว เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับการนิเทศการสอนหลายวิชา และควรมีประสบการณ์การสอนที่ได้ผลดีมาแล้วอย่างน้อย 3-5 ปี
5. ในระดับประถมศึกษา ครูที่เลี้ยงคนหนึ่งควรรับผิดชอบนักเรียนฝึกสอนไม่เกินหนึ่งคน สำหรับระดับมัธยมศึกษาไม่ควรรับผิดชอบนักเรียนฝึกสอนเกิน 2 คนต่อหนึ่งภาคเรียน

¹อรทัย กนกนภาค, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522).

6. ในระดับประถมศึกษาครูที่เลี้ยงไม่ควรรับผิดชอบการนิเทศการสอนของนักเรียนฝึกสอนเกินหนึ่งคนในหนึ่งภาคเรียน และไม่ควรถูกเกินหนึ่งภาคเรียน
7. ควรจัดชั่วโมงสอนให้ครูที่เลี้ยงได้มีเวลาว่างการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เพื่อจะได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา อภิปรายปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยได้
8. ทางสถาบันฝึกหัดครูควรจะให้ครูที่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนภาคเรียนละ 1 หรือ 2 ครั้ง
9. เนื่องจากครูที่เลี้ยงมีบทบาทที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง จึงควรมีการสมนาคุณแก่ครูที่เลี้ยงด้วยเงิน เพื่อเป็นการเร้าใจให้ครูที่เลี้ยงร่วมงานในโครงการฝึกสอนด้วยความเต็มใจ
10. การฝึกสอนเป็นงานที่ทรากตรำ จึงไม่ควรให้มีการเรียนที่สถาบันฝึกหัดครูเลย ควรทำหน้าที่ทางการฝึกสอนด้านเดียวเท่านั้น แต่ในกรณีที่จัดการฝึกสอนแบบครึ่งวันควรอนุญาตให้นักเรียนฝึกสอนได้เรียนวิชาการที่สถาบันฝึกหัดครูได้ไม่เกิน 2 วิชา และจะต้องเป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์กับการสอนอย่างใกล้ชิด
11. ในระหว่างฝึกสอน นักเรียนฝึกสอนควรจะต้องพักอยู่ใกล้โรงเรียนฝึกสอน
12. นักเรียนฝึกสอนควรจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนที่ตนไปฝึกสอน อยู่พอสมควร และกิจกรรมนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์งานฝึกสอนจริง ๆ
13. นักเรียนฝึกสอนควรจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับระเบียบรายงานต่าง ๆ ที่เป็นงานประจำของครูที่เลี้ยงด้วย
14. นักเรียนฝึกสอนที่ฝึกสอนในโรงเรียนที่ใกล้เคียงกันและต่างระดับกัน ควรจะหาประสบการณ์จากโรงเรียนอื่น ๆ โดยการสังเกตบ้าง ควรเก็บระเบียบเกี่ยวกับพัฒนาและประเมินผลตนเองของนักเรียนฝึกสอน ในระยะต้น ๆ ของการฝึกสอน ควรมีรายงานเกี่ยวกับการสังเกตต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนฝึกสอนมีความเข้าใจ และทดสอบความสามารถของตนในด้านศิลปแห่งการสอน
15. ควรจัดให้นักเรียนฝึกสอนได้มีประสบการณ์ทั้งในระดับ Junior high school และ senior high school ถ้าทำได้¹

¹Dan Boy Cooke, "Quantitative Standards for the Implementation of Qualitative Standards in Student Teaching Program," Dissertation Abstracts, Vol 20, No.9, (October, 1960): 3465-A.

สกอร์ลิงค์ (Schorling) ได้ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของโครงการฝึกสอน ซึ่งพบในสถาบันฝึกหัดครูหลายแห่งไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกสอนยังอยู่ในขอบเขตจำกัด การฝึกสอนควรรวมประสบการณ์ของครูทั้งภายในและนอกห้องเรียน

2. อาจารย์ช่วยฝึกสอนมีงานมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอ และยังขาดคำปรึกษาและทันสมัยอีกด้วย

3. อุปกรณ์การสอนมีน้อย

4. หนังสือคู่มือแนะแนวการฝึกสอนล้าสมัย และไม่เพียงพอ

5. โครงการฝึกหัดครูมักจะไม่ได้อบรมความสามารถทางการสอนให้แก่บัณฑิตอย่างแท้จริง¹

มาร์คัส (Marcus) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของโครงการฝึกสอนที่มีต่อโรงเรียนฝึกสอนในเม็กซิกัน ตามความเห็นของนักศึกษาฝึกสอน ครูที่เลี้ยง และผู้บริหาร ซึ่งปรากฏผลการวิจัยว่า โครงการฝึกสอนได้รับการยอมรับเป็นที่พอใจของโรงเรียนฝึกสอนตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่ยอมรับว่าการฝึกสอนให้ผลประโยชน์แก่โรงเรียนฝึกสอน

2. ข้อที่ได้รับการยอมรับเป็นที่พอใจมากที่สุดคือ การปฏิบัติการสอน เช่น การให้ความสนใจนักเรียน การใช้อุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ การให้ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ

3. ในด้านระเบียบวินัยทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นไม่คั่นัก

4. นักศึกษาฝึกสอนไม่ใ้มีการติดต่อกับปู่ป้าครอบครัวหรือเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนดังที่เป็นที่ต้องการ

5. เป็นที่ยอมรับว่า นักศึกษาฝึกสอนเป็นผู้แพร่ขยายผลจากการฝึกสอนแก่โรงเรียนฝึกสอน

¹Raleigh Schorling Student Teaching, (New York : McGraw-Hill Book Co., 1949), p. 4-6.

6. คณะบุคคลของโรงเรียนฝึกสอนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษที่นักศึกษาฝึกสอน
จัดขึ้น

7. การฝึกสอนให้ผลในการจัดโครงการเตรียมครูประจำการในโรงเรียนฝึกสอน

8. ทั้งผู้บริหารและโรงเรียนฝึกสอนมีความเห็นว่าขวัญของคณะครูรวมงานฝึกสอนอยู่
ในเกณฑ์ดี

9. ทั้งนักศึกษาและครูพี่เลี้ยงต่างสนับสนุนว่าบุคลากรของโรงเรียนควรกระทำหรือรับ
ในการติดต่อขอนักศึกษาฝึกสอนแก่โรงเรียน¹

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ในแต่ละสถาบันย่อมถูกกำหนดไว้โดยทั่วไปในจุด
มุ่งหมายที่ไม่ต่างกันนัก สถาบันหนึ่ง ๆ จะทำไปแยกออกเป็นเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะตามความ
เหมาะสมของแต่ละแห่ง

หน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์มีดังนี้

1. งานทั่วไป

1.1 ติดต่อประสานงานกับครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับ-
ผิดชอบต่องานในโรงเรียนฝึกสอน

1.2 ควบคุมดูแลนักเรียนฝึกสอนในด้านความประพฤติ และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

1.3 จัดทำเอกสาร สถิติ และรายงานต่าง ๆ ด้านการฝึกสอน

1.4 เบิก-จ่าย เบี้ยเลี้ยงให้แก่ นักเรียนฝึกสอนชนบท

1.5 รับผิดชอบ หน้าที่ ไปส่งตามหน่วยฝึกสอน

1.6 ควบคุมการจ่ายเงิน การซื้อสิ่งของเครื่องใช้ในหน่วยฝึกสอน

1.7 ดำเนินการซ่อมสร้างที่พักและเครื่องใช้ต่าง ๆ ของหน่วยฝึกสอน

¹ Cliffor M. Marcus, "Contributions of Student Teaching Programs to Michigan Cooperating Schools is Perceived by Student Teachers, Supervising Teachers and Administrators", Dissertation Abstracts Vol. 31, No. 11, (May, 1971): 5910-A.

- 1.8 ส่งงานมอบหมายประจำวันให้นักเรียนฝึกสอนตามหน่วย
- 1.9 จัดสวัสดิการให้แก่ักเรียนฝึกสอน
- 1.10 เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนฝึกสอน
- 1.11 จัดการประชุมพิเศษเพื่อเตรียมตัวนักเรียนฝึกสอนก่อนออกไปปฏิบัติงาน

2. นิเทศการสอน

2.1 ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักเรียนฝึกสอนในด้านการสอน การปกครองชั้น และงานกิจกรรมในชั้นเรียนทั่วไป

- 2.2 ทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้แก่ครูพี่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอน
- 2.3 ตรวจสอบทิศการสอนและให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการสอน
- 2.4 ร่วมกับโรงเรียนวางโครงการด้านการสอนและการพัฒนาโรงเรียน
- 2.5 จัดการสัมมนานักเรียนฝึกสอน เพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ในด้านการสอน
- 2.6 ทำหน้าที่วัดผลการฝึกสอนของนักเรียนฝึกสอนตามเกณฑ์ที่วิทยาลัยกำหนด
- 2.7 ดูแลนักเรียนฝึกสอนในด้านการปฏิบัติงาน และความประพฤติให้เป็นไปใน

ทางที่ถูกต้อง

2.8 แนะนำแหล่งความรู้ที่จะคนควาให้แก่ักเรียนฝึกสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนฝึกสอนมีความรู้อย่างเพียงพอสำหรับด้านการสอน¹

จีน บุญญาภาพ ไต่ถามถึงบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ไว้ว่า

1. ด้านการนิเทศการฝึกสอน

- 1.1 สังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนร่วมกับครูพี่เลี้ยงและผู้นิเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 วางแผนการสอนร่วมกับนักศึกษา
- 1.3 ตรวจสอบและติดตามนักศึกษาในการนำหลักการและทฤษฎีมาปฏิบัติ
- 1.4 จัดให้นักศึกษาสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน

¹วิทยาลัยครูนครสวรรค์, "คู่มือการฝึกสอน", เอกสารทางวิชาการฉบับที่ 2 (นครสวรรค์:แสงศิลป์การพิมพ์, 2516), หน้า 2-3.

- 1.5 ประชุมสัมมนานักศึกษาฝึกสอนประจำหน่วย
- 1.6 เตรียมให้นักศึกษาฝึกสอนได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนล่วงหน้า
- 1.7 ควบคุมดูแลอบรมความประพฤติ ศีลธรรมจรรยาบรรณของนักศึกษาฝึกสอน
- 1.8 เตรียมให้นักศึกษาได้ทราบถึงระบบบริหารของโรงเรียนที่จะไปทำการ-

ฝึกสอน

- 1.9 เตรียมฝึกให้นักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพและสมรรถภาพที่ดีก่อนไปทำการ

ฝึกสอน

- 1.10 เป็นผู้นำในการวัดผลและการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน

2. ด้านวิชาการ

2.1 ให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนในด้านการสอน การปกครองชั้น การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรมและการพัฒนาชุมชน

2.2 ตรวจโครงการสอนบันทึกการสอน พร้อมทั้งแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

2.3 แนะนำนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการจัดหา การทำและการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน ตลอดจนแหล่งวิชาในชุมชน

2.4 ตรวจสอบความแม่นยำในเนื้อหาวิชาของนักศึกษาฝึกสอน

2.5 จัดให้นักศึกษาฝึกสอนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการระหว่าง

หน่วยฝึกสอน

2.6 เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนและชุมชน

2.7 เป็นวิทยากรให้แก่ครูพี่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอน

2.8 แนะนำนักศึกษาฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง และครูใหญ่ในการนำนวัตกรรมทางการ

สอนมาใช้

2.9 จัดทำคู่มือฝึกสอนหรือเอกสารทางวิชาการที่จะเป็นประโยชน์แก่การฝึกสอน

2.10 ประชุมปฏิบัติการระยะสั้นเกี่ยวกับการนิเทศแก่ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และ

กรรมการนิเทศก่อน ๆ

3. งานประชาสัมพันธ์

3.1 แจงความเคลื่อนไหวกิจการภายในวิทยาลัยให้แก่นักศึกษาฝึกสอนและ-

ชุมชนทราบ

3.2 ทำเอกสาร วารสาร และรายงานเกี่ยวกับการฝึกสอน

3.3 เผยแพร่นโยบายและหลักการของการฝึกหัดครูแก่โรงเรียนและชุมชน

3.4 รายงานการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกสอนแก่อาจารย์ในวิทยาลัย

3.5 ศึกษารวบรวม สถิติ ข้อมูล และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพการศึกษาของท้องถิ่นแก่คณะอาจารย์ในวิทยาลัยครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

4. งานการประสานงาน

4.1 ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนฝึกสอนวิทยาลัยครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะส่งนักศึกษาฝึกสอนไปปฏิบัติงาน

4.2 ติดต่อวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักศึกษาฝึกสอน

4.3 เป็นผู้ประสานงานกับนักศึกษาฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ อาจารย์นิเทศก์ และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.4 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ในวิทยาลัยครูกับครูในโรงเรียนและบุคลากรในท้องถิ่น

4.5 ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนในการปรับปรุงโรงเรียนตามแนวพัฒนาท้องถิ่น

4.6 ปรึกษารื้อกับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และผู้นิเทศอื่น ๆ ในการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน

4.7 ดำเนินการให้ภาควิชาต่างๆ ในวิทยาลัยครูมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน

4.8 กระตุ้นให้วิทยาลัยครูและโรงเรียนฝึกสอนร่วมกันปรับปรุงโรงเรียน

4.9 พบปะปรึกษาหารือกับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และผู้นิเทศอื่น ๆ เป็นประจำ

4.10 มีบทบาทในการสำรวจ พิจารณา คัดเลือก ขยายเขต หรือยุบหน่วยฝึกสอนของวิทยาลัย

5. ค่านิยมและสวัสดิการ

5.1 อำนวยความสะดวกในการเดินทางไปประจำหน่วยและกลับวิทยาลัยของนักศึกษาฝึกสอน

5.2 เบิก-จ่ายเบี้ยเลี้ยง ฌานากิ และจกหมายของนักศึกษาฝึกสอน

5.3 เสนอแนะการใช้จ่ายเงินของหน่วยฝึกสอน

5.4 ดำเนินการให้มีการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ระหว่างหน่วยฝึกสอน

5.5 ดูแลความเป็นอยู่ การทำงาน ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักศึกษา-

ฝึกสอน

5.6 ช่วยจัดอุปกรณ์และ เสนอแนะแหล่งอุปกรณ์และแหล่งวิทยากรให้แก่ นักศึกษาฝึกสอนและคณะครูในโรงเรียน

5.7 เข้าร่วมโครงการอบรมครูประจำการของหน่วยในชุมชน

5.8 บริการห้องสมุดเคลื่อนที่แก่โรงเรียนและชุมชน

5.9 ดูแลทุกข์สุขและขอความร่วมมือจากบุคลากรในชุมชนในการให้ความปลอดภัยแก่นักศึกษาฝึกสอน

5.10 จัดตั้งกองทุนสวัสดิการแก่นักศึกษาฝึกสอน ¹

สุนา ไตลังคะ ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศการสอนของอาจารย์-นิเทศก์ในโครงการฝึกหัดครูชนบท ในวิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครูรวม 26 แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นชาย และส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีในประเทศ และเคยมีประสบการณ์การสอนมาแล้ว

¹ ชิน บุญญาภาพ, คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ, หน้า 61-63.

2. อาจารย์นิเทศก์ต้องรับผิดชอบงานทุกด้าน ทั้งการนิเทศการสอน การสอนในวิทยาลัย และการพัฒนาชนบท

3. การบริหารและการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบทได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ คือพ่อสมควร แต่ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

4. ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ คือขาดความรู้ในด้านการพัฒนาชนบทและคนในท้องถิ่นขาดความกระตือรือร้น

5. กิจกรรมทางด้านการพัฒนาสถานที่ เช่น บ้านพัก ได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจมาก ส่วนการพัฒนาทางด้านการ เป็นผู้นำในชนบทไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร

ผู้วิจัยได้เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์นิเทศก์ดังนี้

1. จัดให้อาจารย์นิเทศก์ได้มีโอกาสรับการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนผลงานที่ทำไปแล้ว หรือหากความรู้ใหม่ๆ ทางด้านการพัฒนาชนบท และการนิเทศอย่างน้อยปีละครั้ง

2. ลดจำนวนชั่วโมงสอนในวิทยาลัยให้น้อยลง ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์มีเวลาในการนิเทศได้เต็มที่

3. ควรให้อาจารย์นิเทศก์ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทเพิ่มเติมทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

4. อาจารย์นิเทศก์ควรมีโอกาสศึกษาดูงานโครงการฝึกหัดครูชนบทในประเทศที่ดำเนินงานด้านนี้ และประสบผลสำเร็จมากที่สุด ¹

สารัตถิพย์ ศรีสุทธิ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา โดยส่งแบบสอบถามให้แก่ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน และอาจารย์นิเทศก์ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์นิเทศก์ ปรากฏว่าอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทมาก่อน และมีงานอื่นๆ ต้องทำนอกเหนือจากการนิเทศการสอน การให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนในด้านการสอนและการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งการประชุมสัมมนานักศึกษา-

¹ สุมนา ไถลึงคะ, "การศึกษาปัญหาการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศก์โครงการฝึกหัดครูชนบท", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2510.)

ฝึกสอนทำไมไคร่มากเท่าที่ควร

พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์ดังนี้

1. สถาบันฝึกหัดครูควรเพิ่มอาจารย์นิเทศก์ที่ทำการนิเทศการสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท
2. ในกรณีที่ต้องเปลี่ยนตัวอาจารย์นิเทศก์ควรให้อาจารย์นิเทศก์ใหม่ได้ทดลองทำงานควบคู่ไปกับอาจารย์นิเทศก์คนก่อนอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อจะได้มีประสบการณ์
3. อาจารย์นิเทศก์ควรให้คำแนะนำช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอนด้านการสอน และการปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียนให้มากขึ้น
4. อาจารย์นิเทศก์ควรทำความเข้าใจกับครูที่เลี้ยงในเรื่องแนวนิเทศการสอนให้ตรงกัน เพื่อครูที่เลี้ยงจะได้เข้าใจและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนได้เต็มที่¹

นอกจากนี้ สมประสงค์ ประสงค์เงิน ได้นำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พบปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ส่วนที่เป็นปัญหามากคืองบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการโครงการฝึกสอน การจัดหาโรงเรียนที่จะส่งนิสิตไปฝึกสอน ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางไปนิเทศการฝึกสอน การประชุมสัมมนาอาจารย์ใหญ่ และอาจารย์ที่เลี้ยงโรงเรียนต่างๆ ก่อนที่จะส่งนิสิตไปฝึกสอน อาจารย์ที่เลี้ยงนิเทศการสอนไม่สม่ำเสมอและจำนวนอาจารย์นิเทศก์ไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิตฝึกสอน

ขอเสนอแนะของผู้วิจัยคือว่าทางสถาบันฝึกหัดครูควรจัดงบประมาณสำหรับดำเนินงานให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ควรจัดให้มีการสัมมนาก่อนระหว่างและภายหลังการฝึกสอน และจัดยานพาหนะบริการแก่อาจารย์นิเทศก์ให้ได้รับความสะดวกขึ้น²

ในการศึกษาถึงบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ของ เกลีสวพันธ์ ขจรนุกงกิติ โดยการศึกษาแบบสอบถามให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนในวิทยาลัยครูสวนกลาง

¹ สาส์ทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา." (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.)

² สมประสงค์ ประสงค์เงิน, "ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.)

ได้สรุปผลประเด็นสำคัญไว้ว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษา มาก่อน และผ่านการสอนในวิทยาลัยครูอย่างน้อยเป็นเวลา 3 ปี ควรร่วมปรึกษาหารือกับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน ควรสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอน 3-5 ครั้ง ในแต่ละภาคการฝึกสอน ร่วมวางแผนการสอนกับนักศึกษาฝึกสอน ทั้งควรจัดประชุมปฏิบัติการร่วมกับครูพี่เลี้ยง จัดศูนย์วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งจัดยานพาหนะให้สะดวกและเพียงพอแก่การนิเทศด้วย¹ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้คล้ายคลึงผลสรุปงานวิจัยในเรื่องทำนองเดียวกันของ ชิน บุญญาภาพ² บรรจบ วงศ์ยัง³ วิวัฒน์ ใจเที่ยง⁴ และ สมัย ชื่นสุข⁵

นอกจากนี้ ครอกเกอร์ (Crocker) ได้ศึกษาบทบาทหลัก 9 ด้านของอาจารย์นิเทศก์ ควบคู่การสัมภาษณ์และการสังเกต ปรากฏผลสรุปไว้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ ของอาจารย์นิเทศก์มีลักษณะจริงจังและถาวรกว่าแต่ก่อน งานที่ปรับปรุงมากที่สุดคือ การเยี่ยมบ่อยครั้งขึ้น

¹ เกลียวพันธ์ ขจรนุกงิตติ, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.)

² ชิน บุญญาภาพ, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.)

³ บรรจบ วงศ์ยัง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.)

⁴ วิวัฒน์ ใจเที่ยง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.)

⁵ สมัย ชื่นสุข, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคกลางของประเทศไทย." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.)

อาจารย์นิเทศก์จะปฏิบัติหน้าที่การนิเทศ เป็นผลสำเร็จด้วยดีในสภาพที่จำเป็นต่อไปนี้คือ ในเขตพื้นที่เล็กๆ ไม่มีหน้าที่อื่นๆ ในวิทยาลัย รับผิดชอบนักศึกษาไม่เกิน 20 คน เข้าถึงบุคลากรทุกระดับในวิทยาลัย จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นในเรื่องบทบาทของตนระหว่างอาจารย์นิเทศก์ด้วยกัน ¹

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับครูใหญ่

หน้าที่ของครูใหญ่ มีดังนี้คือ

1. ให้การประเมินนิเทศแก่นักศึกษาฝึกสอนโดยแนะนำให้รู้จักบุคคล สถานที่ ตลอดจนเครื่องมือต่างๆ ในโรงเรียน และมอบหมายงานการสอนให้แก่นักศึกษาฝึกสอน
2. ให้ความคุ้มครองดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักศึกษาฝึกสอน
3. สอดส่อง สังเกต และให้คำแนะนำ ชี้แจงขอบกพร่อง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขแก่นักศึกษาฝึกสอน เช่น การสอน การจัดกิจกรรม ความประพฤติ
4. ร่วมมือกับวิทยาลัย อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน วางแผนปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน ให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ
5. พานักศึกษาฝึกสอนให้รู้จักบุคคลในท้องถิ่น ออกเยี่ยมประชาชน ตลอดจนเข้าร่วมพิธีการต่างๆ ในหมู่บ้าน
6. คอยสอดส่องดูแลและกระตุ้นครูพี่เลี้ยงให้มีความเอาใจใส่ และร่วมทำงานกับนักศึกษาฝึกสอนอย่างใกล้ชิดไม่ทอดทิ้ง
7. ส่งเสริมอาจารย์นิเทศก์หรือวิทยาลัยครู เมื่อมีปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนเกิดขึ้น
9. วัสดุและประเมินผลการทำงานของนักศึกษาฝึกสอน
10. ประชุมชี้แจง แนะนำ อบรมระเบียบการปฏิบัติงานของโรงเรียน ตลอดจนการปฏิบัติตนในหน้าที่ราชการ

¹ Walter Adams Crocker, "The College Supervisors of Student Teachers, K-12 in a Field Oriented Setting : a Developmental Study," Dissertation Abstracts, Vol.33, No.5, (November, 1972): 2214-1.

11. ไทโซเดอนเนะแกวียาลัยครู เพื่อปรับปรุงโครงการฝึกหัดครูชนบทให้ดียิ่งขึ้น¹
เอลส์บริ และคณะ (Elsbree and others) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่าการที่ครูใหญ่
จะสามารถบริหารงานใหม่บรรลุเป้าหมายของการประถมศึกษาขั้นต้นจะต้องปฏิบัติภารกิจหลักดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดและการนิเทศการศึกษา (Organizing and Supervising the Instructional Programs) หรือการบริหารงานด้านวิชาการ
2. การบริหารและการบริการเกี่ยวกับกิจการนักเรียน (Administering Pupil Personnel and pupil service)
3. การบริหารกิจการ เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน (Administering School community relations)
4. การบริหารกิจการ เกี่ยวกับการเงินและอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานต่าง ๆ (Administering funds and Facilities)

ครูใหญ่เป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญที่ส่งผลต่อการฝึกสอน บทบาทของครูใหญ่แบ่งออกได้เป็น 6 ฐานะ คือ

1. ฐานะผู้นำ

- 1.1 ควรมีความเข้าใจงานด้านการฝึกสอนและอธิบายให้ครูทุกคนในโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงประโยชน์ของการมีนักศึกษาฝึกสอนในโรงเรียน
- 1.2 จะต้องมีความเข้าใจว่า โครงการฝึกสอนจะช่วยทำให้การเรียนการสอนในโรงเรียนดีขึ้น และสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นโดยการไว้ชีวิตสอนและนวัตกรรมแปลกใหม่จากวิทยาลัยครูมาทดลองใช้ในโรงเรียน
- 1.3 เป็นผู้มีความสำคัญที่จะทำให้การฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนประสบความสำเร็จ ทำให้ครู นักเรียน ตลอดจนชุมชนได้รับประโยชน์จากการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

¹วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ "คู่มือนิเทศ", หน้า 47-48.

1.4 ต้องร่วมมือกับวิทยาลัยในด้านการมอบหมายงานให้แก่นักศึกษาฝึกสอน โดยเลือกสรรครูพี่เลี้ยงที่ประสบความสำเร็จทางด้านการสอน มีคุณสมบัติที่ดีและมีเสียส่วนตัวคือ มีความพร้อมที่จะเข้าใจเรื่องราวต่างๆ และเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.5 ในการประชุมครู ควรเชิญนักศึกษาฝึกสอนเข้าร่วมประชุม และปฏิบัติต่อนักศึกษาฝึกสอนเหมือนกับว่าเป็นครูคนหนึ่งในห้องเรียน

2. ฐานะครู

2.1 รับรายงานตัวนักศึกษาฝึกสอนพร้อมทั้งประเมินให้แก่นักศึกษาฝึกสอนรู้จักโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับครู นักเรียน การเรียนการสอน การปกครอง ตลอดจนระเบียบ-ต่างๆ ของโรงเรียนและของข้าราชการครู เพื่อให้นักศึกษาได้ปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง

2.2 ให้ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับโรงเรียน ชุมชน และการประถมศึกษาแก่นักศึกษาฝึกสอน

2.3 เป็นผู้ปกครองดูแลความทุกข์สุขและการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้กำลังใจในการฝึกงานของนักศึกษา

2.4 มีความสำนึกอยู่เสมอว่าการทักทาย พูดคุยกับนักศึกษาฝึกสอนทุกครั้งที่พบกัน จะเป็นการให้กำลังใจแก่นักศึกษาฝึกสอน

3. ฐานะผู้ประเมินผล

3.1 ปรีกษาหารือร่วมกับครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้นิเทศอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบความเป็นไปของนักศึกษา และหาทางแก้ไขร่วมกัน

3.2 หาโอกาสเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนและการทำงานของนักศึกษาฝึกสอน

3.3 ประเมินผลการฝึกสอน การพัฒนาโรงเรียน และชุมชนของนักศึกษาฝึกสอน

3.4 สอดส่อง สังเกต และให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อบกพร่อง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขแก่นักศึกษาฝึกสอน เช่น การสอน การจัดกิจกรรม และความประพฤติ

4. ฐานะนักสื่อความหมาย

4.1 ประชุมวางแผนการสอนและการปฏิบัติงานของครูและนักศึกษาฝึกสอนให้ได้ประโยชน์ทั้งทางโรงเรียนฝึกสอน และด้านการฝึกสอนของวิทยาลัย

4.2 แจ้งให้ครูทุกคนในโรงเรียนทราบก่อนนักศึกษาฝึกสอนจะมาปฏิบัติภาระสอนที่โรงเรียน จะไปปรึกษากันว่าควรจะทำอย่างไร

4.3 ประสานงานกับครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ผู้นิเทศอื่นๆ เกี่ยวกับโครงการสอน วางแผนจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนกิจกรรมที่จะส่งเสริมนักศึกษาฝึกสอนให้มีความก้าวหน้าในการฝึกสอน

5. ฐานะที่ทำงานเกี่ยวข้องกับภาระฝึกหัดครู

5.1 ต้องชี้แจงให้คณะครูได้เห็นความสำคัญของการฝึกสอน

5.2 จัดให้นักศึกษาฝึกสอนได้สังเกตการสอนของครูบางคนหรือบางวิชา หรือบางวิธีสอน

5.3 ให้นักศึกษาฝึกสอนเข้าร่วมในการประชุมครูทุกครั้งและควรทำให้นักศึกษาฝึกสอนเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นครูคนหนึ่งของโรงเรียน

6. ฐานะผู้เข้าใจในหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง

6.1 ควรเลือกครูที่ที่สุดในโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยง เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนจะได้ตัวอย่างที่ดี

6.2 ไม่ควรมอบหมายงานอื่นให้ครูพี่เลี้ยงมากเกินไป เพราะครูพี่เลี้ยงรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนในชั้นและการฝึกสอนของนักศึกษา

6.3 ต้องเห็นความสำคัญที่จะต้องแนะนำนักศึกษาฝึกสอนต่อนักเรียนในห้องเรียน¹

นิทัศน์ ปักเจริญผล ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอนในการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอน ของโครงการฝึกหัดครูชนบท โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ของโรงเรียนฝึกสอน 25 แห่ง ผลการวิจัยพบว่าครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่โดยเน้นหนักไปในด้านมนุษยสัมพันธ์ และช่วยเหลือนักเรียนฝึกสอนในด้านการสอนมากกว่าการช่วยเหลือนักเรียนฝึกสอนในด้านการร่วมกับชุมชน นักเรียนขาดความแม่นยำในวิชาที่สอน และขาดกลวิธีการสอนที่ดี อาจารย์นิเทศก์มีจำนวนน้อย นิเทศนักเรียนไม่ทั่วถึง และขาดความสัมพันธ์กับครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยง ครูพี่เลี้ยงขาด

¹ ชิน บุญญาภาพ, คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ, หน้า 52-55.

วิธีการนิเทศการสอนที่ดี ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดวิธีการที่ดีในการประเมินผลการฝึกสอน ความเจริญงอกงามของนักเรียนฝึกสอน ช่วยเหลือตัวเองได้ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงาน แแต่คอยในการเขาร่วมกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสบการณ์เป็นครูพี่เลี้ยง ความเต็มใจและการเข้าอบรมสัมมนาที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบ¹

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับครูพี่เลี้ยง

ครูพี่เลี้ยงมีความสำคัญมากสำหรับการฝึกสอน เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักศึกษาตลอดเวลา บทบาทและหน้าที่ครูพี่เลี้ยงแบ่งได้เป็น 3 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทด้านประชาสัมพันธ์ คือร่วมมือกับโครงการฝึกสอนของวิทยาลัย ยินดีและเต็มใจให้นักศึกษาฝึกสอนไปทดสอบใช้ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับจากวิทยาลัยในโรงเรียนและในชั้นเรียนของตน ต้อนรับนักศึกษาด้วยความเป็นมิตร ชี้แจงหน้าที่ต่างๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนควรได้รับทราบ และต้องปฏิบัติ

2. บทบาทในสถานเป็นผู้นำในสถานงานทางวิชาการแก่นักศึกษาฝึกสอน คือให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ความเข้าใจหลักสูตร วิธีการสอน กิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. บทบาทในสถานบูรณาการงานและประสานงาน คือ ประสานสัมพันธ์กับอาจารย์ใหญ่และอาจารย์นิเทศก์ ในอันที่จะจัดประสบการณ์ในการฝึกสอน เช่น ร่วมมือกับครูใหญ่ในการจัดปฐมนิเทศ เพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนได้รู้จักโรงเรียน รับทราบบทบาทและหน้าที่ของตน ประชุมสัมมนากับอาจารย์นิเทศก์อย่างสม่ำเสมอ²

ท่านองเดียวกัน ชิน บุญบุญภาพ ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง ซึ่งสรุปได้ดังนี้คือ

1. ปรึกษาหารือร่วมกับครูใหญ่เกี่ยวกับแผนการทำงานเพื่อเตรียมไว้สำหรับนักศึกษา

¹ นิทัศน์ ฝึกเจริญผล, "การศึกษาค้นคว้าและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอนในการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอนของโครงการฝึกหัดครูชุมชนบท," (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517.)

² วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, หน้า 6-8.

2. ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาฝึกสอนในด้านต่างๆ เพื่อการฝึกสอน และการเป็นครูที่ดี รู้จักบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติที่เหมาะสม
3. ร่วมสัมมนาบุคคลากรทุกฝ่ายเพื่อความก้าวหน้าของนักศึกษาฝึกสอน
4. สังเกตการสอนอย่างใกล้ชิด และวัดผลตามความเป็นจริง และยุติธรรม
5. พบปะสัมพันธ์กับนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการฝึกสอน
6. ประสานงานกับทางวิทยาลัย เพื่อให้การฝึกสอนดำเนินไปโดยเรียบร้อย ¹

ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน" โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ช่วยฝึกสอนโรงเรียนต่างๆ 108 คน และนักเรียน และนิสิตฝึกสอน 140 คน ผลการวิจัยสรุปว่า อาจารย์ช่วยฝึกสอนมีความเห็นว่าการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียน หรือนิสิตฝึกสอนในด้านการศึกษา การสอน การวัดผลและการปกครองชั้น งานประจำวันของครู บุคลิกภาพส่วนตัว การพัฒนาและความงอกงามในอาชีพ อยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งสิ้น แต่นักเรียน หรือนิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่จริง ๆ ของอาจารย์ช่วยฝึกสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น และมีส่วนน้อยที่อยู่ในระดับน้อย

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานนั้น อาจารย์ช่วยฝึกสอนรายงานว่าไม่มีปัญหาอะไร แต่ต้องการที่จะประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์ ใ้รับบริการโสตทัศนศึกษา ใ้รับอุปกรณ์จากนักเรียน และนิสิตฝึกสอน และจากสถาบันฝึกหัดครู²

สุจิตต์ หนูหนักดี ได้ศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อนิสิตฝึกสอนทั้งทางด้านการสอนและการพัฒนาท้องถิ่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูพี่เลี้ยง 113 คน และนักเรียนฝึกสอน 420 คน สรุปผลการวิจัยใ้ว่าครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ประมาณ 31.63% มาทำงานในโครงการนี้ 1-5 ปี มีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงยังไม่เข้าใจความมุ่งหมาย

¹ฉิน บุญญาภาพ, คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ, หน้า 56-58.

²ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา, "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน,"

และวิธีดำเนินงานของโครงการ ไม่ทราบหน้าที่ความรับผิดชอบของคนดีพอ ครูที่เลี้ยง ประมาณ 53.82% สอนประมาณ 25 ชั่วโมงใน 1 สัปดาห์ จึงมีเวลาแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนน้อย นอกจากนี้ครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศยังมีความร่วมมือประสานงานในการปฏิบัติงานน้อย นักเรียนฝึกสอนมีปัญหาในด้านวิธีสอน ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความสามารถในการผลิตอุปกรณ์การสอน มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานในด้านวิชาการ ตัวบุคคล และวัสดุอุปกรณ์¹

ดิลลี (Dilley) ได้รวบรวมข้อมูลจากนิสิตฝึกสอนและอาจารย์ช่วยฝึกสอนฝ่ายละ ๘ คน พบว่าอาจารย์ช่วยฝึกสอนแนะนำนิสิตฝึกสอนให้โดยล้นนัยหากนิสิตไม่กล้ามองหาสิ่งที่ทำและขออนุญาตทำ ส่วนมากอาจารย์ช่วยฝึกสอนทำหน้าที่ได้สมบูรณ์และต้องการโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนจากมหาวิทยาลัย อาจารย์ช่วยฝึกสอนที่ชำนาญจะเคร่งครัดในการให้คำแนะนำนิสิตมากกว่าอาจารย์ช่วยฝึกสอนใหม่ ๆ อาจารย์ช่วยฝึกสอนจำเป็นต้องมองเห็นความสำคัญและแสดงความมั่นใจเพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่นิสิตฝึกสอน และมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มบุคลากรจากมหาวิทยาลัยที่จะทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอน ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการวิเคราะห์คุณสมบัติที่อาจารย์ช่วยฝึกสอนจะมี เพื่อการฝึกสอนจะได้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น²

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอน

บทบาทและหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอน

1. เข้าร่วมการประชุมนิเทศ ปัจจุบันนิเทศ และการสัมมนาที่จัดขึ้นทุกครั้ง
2. ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นชั้นใดชั้นหนึ่งและฝึกงานธุรการประจำชั้นที่ได้รับ

มอบหมายจากครูที่เลี้ยง

3. สอนไม่เกินสัปดาห์ละ 9-10 ชั่วโมง หรือประมาณ 27-45 คาบ

¹สุดจิตต์ นุชนากดิ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนคร ธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

²Norman E. Dilley, Problems of a Group of Student Teachers in Elementary Education with Implication for the Improvement of Teacher Education at Indiana University, No. 5, Thesis Abstract Series, School of Education, Indiana University, Bloomington, 1953.

4. เตรียมการสอนและทำบันทึกการสอนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน พร้อมทั้งส่งให้ครูพี่เลี้ยงตรวจล่วงหน้า
5. จัดทำ ทำ และใช้อุปกรณ์เพื่อประกอบการสอนให้เหมาะสมกับ เนื้อหาวิชาและวัยของเด็ก
6. ต้องมีความกระตือรือร้นที่จะสอนและขอคำแนะนำจากครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้พี่ที่เทศอื่นๆ โดยสม่ำเสมอ
7. สังเกตการสอนของเพื่อนนักศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาฝึกสอนด้วยกัน
8. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ครูพี่เลี้ยง และครูใหญ่ในโรงเรียน ตลอดจนบุคลากรในท้องถิ่น
9. มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในระหว่างนักศึกษาในหน่วยและร่วมมือกันทำงานเพื่อชื่อเสียงของตนเองและของวิทยาลัย
10. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของการฝึกสอนอย่างเคร่งครัด
11. เอาใจใส่ในการสอน และรับผิดชอบในการปกครองนักเรียน
12. ช่วยดูแลตรวจตรางานอื่นๆ ของโรงเรียน เช่น โรงอาหาร ห้องประชุม สนาม ฯลฯ¹

จรรยาวัตนั้ พุกกะมาน ไค้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาต่างๆ ของนิสิตฝึกสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการฝึกหัดครูในระดั้มปริญญาตรีของประเทศไทย" โดยถือเอาปัญหาความยุ่งยากของนิสิตที่ประสบในการฝึกสอนเป็นเกณฑ์ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตฝึกสอนของวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งอาจารย์ช่วยฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์ของสถาบันทั้ง 2 นี้

ผลการวิจัยปรากฏว่า ตามความเห็นของอาจารย์ช่วยฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์นั้น ปัญหายุ่งยากที่นิสิตประสบมีอยู่ 12 ข้อ เป็นความยุ่งยากเกี่ยวกับการสอน 9 ข้อ ส่วนอีก 3 ข้อ

¹ ชิน บุญญาบุภาพ, คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ, หน้า 64-65.

เป็นความยุ่งยากเกี่ยวกับการจัดและการปกครองชั้น ความเห็นของอาจารย์นิเทศก์เหมือนกับ ความเห็นของนิสิตฝึกสอนในข้อที่ว่า นิสิตส่วนใหญ่มีปัญหาและความยุ่งยากเกี่ยวกับการสอนเป็น อันดับหนึ่ง และความยุ่งยากเกี่ยวกับการจัดและปกครองชั้นเป็นอันดับสอง และเมื่อยึดเอาการจัดอันดับเป็นเกณฑ์แล้ว อาจารย์นิเทศก์และนิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่ไม่เห็นพ้องกันในเรื่องความหนักเบาของปัญหาความยุ่งยาก มีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่จัดอยู่ในอันดับเดียวกัน คือความมุ่งหมายเกี่ยวกับเทคนิคการสอน ซึ่งได้จัดไว้เป็นอันดับแรกของความเห็น¹

จิตสมร ชุมอินทรจักร ใค้ศึกษาปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่าขณะทำการสอนนิสิตฝึกสอนประสบปัญหาทางด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน และการจัดอุปกรณ์การสอน ด้านการปกครองชั้นเรียนและบุคลิกภาพของนิสิต-เอง²

จิต ฤทธิไหงง ใค้สำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษาฝึกสอนอันอาจมีส่วนสำคัญกับความสำเร็จหรือล้มเหลวในการฝึกสอน ผลการวิจัยสรุปไค้ว่า นักศึกษาฝึกสอนมี-ปัญหายุ่งยากในเรื่องการไ้แรงมากเกินไปของครูใหญ่หรือครูพี่เลี้ยง การนิเทศไม่มีหลัก เกณฑ์ที่ตรงกันระหว่างครูพี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศซึ่งไ้การนิเทศไม่ทั่วถึง เป็นเหตุใ้นักศึกษาฝึก-สอนไม่ทราบว่าจะปฏิบัติอย่างไรไ้ และไค้ไ้ความเห็นว่ควรจัดใ้มีการประชุมนี้เทศเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน และหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนออกฝึกสอน ควร-เพิ่มวิชาใ้นักศึกษาที่ จะออกฝึกสอนเรียนมากขึ้นเพื่อใ้มีความรู้ความเข้าใจไ้ และปฏิบัติตัวไ้ ถูกต้องยิ่งขึ้น³

¹Charoontasana Eukhamana, "The Problems of Student Teachers in the Secondary Schools of Thailand as a Basis for the Improvement of the Undergraduate Teacher Education Programs," Doctor's Thesis Indiana University, Bloomington, 1960.

²จิตสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506.)

³จิต ฤทธิไหงง, "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาที่ม้ต่อการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูแบบ", (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2508.)

สมศักดิ์ ปริสุระ ไต่สวนวิจัยปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูในภาคตะวันตก เกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอน การดำเนินการสอน การวัดผลและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้แบบสอบถามให้อาจารย์ในเขต 47 คน นักศึกษา 213 คน พบ สรุปผลการวิจัย มีปัญหาการสร้างเครื่องมือในการวัดผล ความรู้ในด้านการจัดกิจกรรม และวิธีสอนแบบต่างๆ ด้านการดำเนินการสอน นักศึกษาพบปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมและวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด การเสนอปัญหาให้นักเรียนรวมอภิปราย การส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ส่วนด้านการวัดผลและการประเมินผลนักศึกษามีการประเมินอย่างมีกฎเกณฑ์ในการใช้วิธีการและเครื่องมือ ข้อเสนอแนะคือ วิทยาลัยควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน และแนวทางจัดระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ¹

ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนดังกล่าวมาเดิมนั้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับโครงการฝึกสอนในแต่ละสถาบัน ซึ่งคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันบ้าง หากมีได้มีการวางแผนงานให้รอบคอบในทุกด้านแล้วจะหาหนทางที่จะปรับปรุงงานด้านการฝึกสอนได้ยาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันอย่างจริงจังของบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อช่วยกันหาข้อบกพร่องและคิดแก้ปัญหาหาทางแก้ไขในคราวต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สมศักดิ์ ปริสุระ, "ปัญหาการฝึกสอนนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก,"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับ ดังรายละเอียดที่จะเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 วิธีสร้างเครื่องมือ
 - 2.2 ลักษณะของเครื่องมือ
 - 2.3 การทดลองใช้เครื่องมือ
 - 2.4 การปรับปรุงเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม คือ

1.1 กลุ่มครูใหญ่ ได้แก่ผู้บริหารในโรงเรียนฝึกสอนที่รับนักศึกษาของวิทยาลัยครูเพชรบุรีไปทำการฝึกสอน ประกอบด้วย อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชา ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 53 คน

1.2 กลุ่มครูที่เลี้ยง ได้แก่ ครูซึ่งทำการสอนอยู่ในโรงเรียนฝึกสอนและมีหน้าที่ดูแลนักศึกษาฝึกสอนที่ทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2522 จำนวน 175 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยใช้ประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนวิทยาลัยครูเพชรบุรีในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2522

โรงเรียนฝึกสอนที่อยู่ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2522 มีจำนวน 22 แห่ง คือ

1. โรงเรียนบ้านปลายน้ำ
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำปราณ
3. โรงเรียนเขื่อนเพชร
4. โรงเรียนวัดไทรประเสริฐ
5. โรงเรียนบ้านลาดวิทยา
6. โรงเรียนเขาย้อยวิทยา
7. โรงเรียนวัดกฐิ
8. โรงเรียนโพธิ์ทิมณี
9. โรงเรียนหัวหิน
10. โรงเรียนมิตรภาพ 34
11. โรงเรียนวัดคอนทราย
12. โรงเรียนวัดหนองควง
13. โรงเรียนบ้านแหลมวิทยา
14. โรงเรียนท่ายางวิทยา
15. โรงเรียนเทศบาลสวนสนชะอำ
16. โรงเรียนท่ายทรายเหนือ
17. โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี
18. โรงเรียนบ้านนาบาง
19. โรงเรียนวัดกุ่ม
20. โรงเรียนบ้านคอนเืองกรอก
21. โรงเรียนวัดหนองส้ม
22. โรงเรียนโพธิ์พระโน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 วิธีสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ศึกษาคนกว่าจากเอกสาร หนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง

2.1.2 สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการฝึกสอน

2.1.3 กำหนดหัวข้อในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฝึกสอน คือ ด้านการเตรียมตัวบุคลากรเพื่อการฝึกสอน รูปแบบของการฝึกสอน การนิเทศการสอน การบริการการศึกษา การวัดผลและประเมินผลโครงการฝึกสอน และความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน

2.1.4 สร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว 1 ฉบับ จำนวน 111 ข้อ โดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1.5 นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3

ตอน คือ

ตอนที่ 1. เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถาม เป็นแบบ เลือกรับ

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีในเรื่องต่อไปนี้

ก. การเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอนซึ่งได้แก่ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน

ข. รูปแบบของการฝึกสอน

ค. การนิเทศการสอน

ง. การบริการการศึกษา

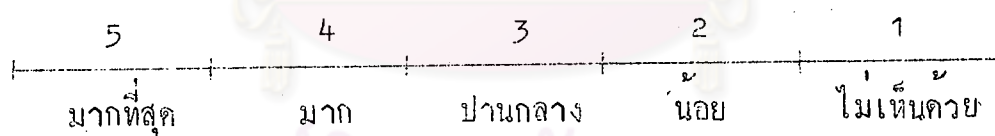
จ. การวัดผลและประเมินผลโครงการฝึกสอน

ฉ. ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ช่อง มีน้ำหนักตั้งแต่ 1 ถึง 5 ดังตัวอย่าง

ท่านเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

1. วิทยาลัยควรจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการนิเทศก่อนทำการนิเทศ

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

2.3 การทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้กับครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นครูประจำการในเขตจังหวัดเพชรบุรีที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการฝึกสอนมาแล้ว แต่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 10 คน และ 20 คน ตามลำดับ และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการฝึกสอนโดยตรงจำนวน 7 ท่าน ซึ่ง 4 ท่านทำงานที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอีก 3 ท่านทำงานที่คณะครุศาสตร์วิทยาลัยครูเพชรบุรีให้ช่วยกรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ก่อนนำไปใช้

2.4 การปรับปรุงเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รับคืนมาจากการทดลอง และจากการปรับปรุงแก้ไขของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน มาตรวจดูข้อบกพร่องในการใช้ตอบคำ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ถามและเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อจัดรูปแบบใหม่ให้เหมาะสมและปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 75 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2523 และได้เก็บแบบสอบถามคืนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ถึง 10 มีนาคม 2523 รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีดังนี้

ตารางที่ 1

จำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนเต็ม (ฉบับ)	จำนวนที่ได้อคืน (ฉบับ)	ร้อยละ
ครูใหญ่	66	53	80.30
ครูพี่เลี้ยง	200	175	87.50
รวม	266	228	85.71

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

4.1 แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถามทุกฉบับ โดยแยกประเภท คือ กลุ่มครูใหญ่ และกลุ่มครูพี่เลี้ยง

4.2 ส่วนที่เป็นสถานภาพส่วนตัว ได้นำมาหาค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 ส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่าไค์ของความถี่ (f) ของแต่ละช่องควย
น้ำหนักคะแนนประจำช่อง (X) ของในแต่ละขอ คือ

มากที่สุด มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5

มาก มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4

ปานกลาง มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3

น้อย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2

ไม่เห็นควย มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

4.4 หากค่าเฉลี่ยค่าตอบแต่ละขอโดยใช้สูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของคะแนน

f = ความถี่ของคะแนน

X = คะแนน

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแต่ละประเภทคือ
กลุ่มครูใหญ่ และกลุ่มครูพี่เลี้ยง

4.5 หากค่าความแปรปรวนของคะแนน (Variance) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{N - 1}$$

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแต่ละประเภท คือ
กลุ่มครูใหญ่ และกลุ่มครูพี่เลี้ยง

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 5, (พระนคร: บริษัท
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520), หน้า 41.

4.6 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม เป็นรายชวคัยค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) โดยใช้สูตร¹

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

t = อัตราส่วนวิกฤต

\bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่ 2

s_1^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มที่ 1

s_2^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มที่ 2

n_1 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

4.7 ส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ของครูใหญ่ และครูที่เลี้ยงต่อโครงการฝึกสอนผู้วิจัย ให้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Allen, Louis.Edward, Experimental Design in Psychological Research (New York : Rinehart, 1968), p. 104.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร เพื่อการฝึกสอน 2 กลุ่ม คือ ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงว่ามีความเห็นต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้อย่างไร คือ

ก. การเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอน ซึ่งได้แก่ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์-นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน

ข. รูปแบบของการฝึกสอน

ค. การนิเทศการสอน

ง. การบริการการศึกษา

จ. การวัดและประเมินผลโครงการฝึกสอน

ฉ. ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน

คำตอบในแบบสอบถามที่ได้มาจากบุคลากร 2 กลุ่ม คือ ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง จำนวน 53 คน และ 175 คน ตามลำดับได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของบุคลากรทั้ง 2 กลุ่มจะได้จัดเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหา 6 เรื่องดังกล่าวข้างต้น เป็นตารางประกอบความเรียง เปรียบเทียบนัยสำคัญทางสถิติประกอบในแต่ละตอน เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความในการวิเคราะห์โดยใช้คะแนนเฉลี่ย (X) จึงได้กำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยและความหมายไว้ดังนี้

4.56 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.56 - 4.55	เห็นด้วยมาก
2.56 - 3.55	เห็นด้วยปานกลาง

1.56 - 2.55 เห็นควายน้อย

0.56 - 1.55 ไม่เห็นควาย

ตอนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์หาการยดละของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ แสดงเป็นตารางประกอบความเรียงในตอนท้าย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	=	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
N	=	จำนวนคนในกลุ่ม
t	=	อัตราส่วนวิกฤต
df	=	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
p	=	ความน่าจะเป็น

ตารางที่ 2

สถานภาพของครูใหญ่จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ชาย	38	71.70	
หญิง	15	28.30	
รวม	53	100.00	

จากตารางที่ 1 แสดงว่ากลุ่มประชากรในการวิจัยที่เป็นครูใหญ่ครั้งนี้เป็นชาย มากกว่าหญิง คือ ร้อยละ 71.70 และ 28.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 3

สถานภาพของครูใหญ่จำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
18 - 22	1	1.89	
23 - 28	5	9.43	
29 - 33	12	22.64	
34 - 38	14	26.42	
39 - 43	6	11.32	
สูงกว่า 43	15	28.30	
รวม	53	100.00	

จากตารางที่ 2 แสดงว่ากลุ่มครูใหญ่จำนวนมากมีอายุสูงกว่า 43 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.30 รองลงมาคืออายุระหว่าง 34 - 38 ปี และ 29 - 33 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.42 และ 22.64 ตามลำดับ ที่มีอายุน้อยที่สุดมีจำนวนน้อยมากอยู่ในช่วงอายุ 18 - 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.89

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

สถานภาพของครูใหญ่จำแนกตามวุฒิและตำแหน่งหน้าที่

รายละเอียดข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
<u>วุฒิ</u>			
ต่ำกว่า ป.กศ.	1	1.89	
ป.กศ. หรือเทียบเท่า	1	1.89	
ป.กศ.ชั้นสูง หรือเทียบเท่า	27	50.94	
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	24	45.28	
รวม	53	100.00	
<u>ตำแหน่งหน้าที่</u>			
อาจารย์ใหญ่	7	13.21	
ครูใหญ่	11	20.75	
ผู้ช่วยครูใหญ่	19	35.85	
หัวหน้าหมวดวิชา	16	30.19	
รวม	53	100.00	

จากตารางที่ 4 แสดงว่ากลุ่มครูใหญ่มีวุฒิระดับ ป.กศ.ชั้นสูงถึงปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ 96.22 โดยอยู่ในระดับ ป.กศ.ชั้นสูงและระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 50.94 และ 45.28 ตามลำดับ ที่มีวุฒิ ป.กศ. และต่ำกว่า ป.กศ. มีน้อยมากคือร้อยละ 1.89 เท่าๆ กัน และอยู่ในตำแหน่งผู้ช่วยครูใหญ่และหัวหน้าหมวดวิชาจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 66.04 คือ ร้อยละ 35.85 และ 30.19 ตามลำดับ จำนวนรองลงมาอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน คืออาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่คิดเป็นร้อยละ 33.96 คือร้อยละ 13.21 และ 20.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 5
สภาพภาพของครูใหญ่จำแนกตามอายุการทำงาน

ช่วงอายุการทำงาน (ปี)	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1 - 5	6	11.32	
6 - 10	13	24.53	
11 - 15	13	24.53	
16 - 20	5	9.43	
21 - 25	5	9.43	
สูงกว่า 26	11	20.76	
รวม	53	100.00	

จากตารางที่ 4 แสดงว่ากลุ่มครูใหญ่มีอายุการทำงานอยู่ระหว่าง 6-15 ปี มากที่สุด คือร้อยละ 49.06 โดยอยู่ในช่วง 6-10 ปี และ 11-15 ปี เป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 24.53 เท่าๆ กัน ที่มีอายุการทำงานนานคือสูงกว่า 26 ปี นี้เป็นส่วนรองลงมาคือร้อยละ 20.76 ที่มีอายุการทำงานระหว่าง 16-25 ปี กับ 1-5 ปี นี้เป็นส่วนน้อย โดยอยู่ในช่วง 16-20 ปี 21-25 ปี และ 1-5 ปี คือร้อยละ 9.43 เท่าๆ กัน ใน 2 ช่วงแรกและ 11.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 6

สภาพของครูใหญ่จำแนกตามเวลาทำงานต่อ 1 สัปดาห์

ช่วงเวลาทำงาน ต่อ 1 สัปดาห์(ชั่วโมง)	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ไม่ได้ทำ	6	11.32	ไม่ได้ทำหมายถึง
1 - 5	11	20.75	ว่างจากการสอน
6- 10	6	11.32	หรืองานพิเศษ -
11 -15	10	18.87	อย่างอื่น
สูงกว่า 16	20	37.74	
รวม	53	100.00	

จากตารางที่ 5 แสดงว่ากลุ่มครูใหญ่จำนวนมากทำงานสูงกว่า 11 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คือคิดเป็นร้อยละ 56.61 โดยอยู่ในช่วง 11 - 15 ชั่วโมง และสูงกว่า 16 ชั่วโมง คือร้อยละ 18.87 และ 37.74 ตามลำดับ รองลงมาคือร้อยละ 32.07 ทำงาน 1 - 10 ชั่วโมง โดยอยู่ในช่วง 1-5 ชั่วโมง และ 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คือร้อยละ 20.75 และ 11.32 ตามลำดับ ที่ไม่ได้สอนหรือทำงานพิเศษอย่างอื่นนั้นคือร้อยละ 11.32

ตารางที่ 7

สถานภาพของครูที่เลี้ยงจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ชาย	64	36.57	
หญิง	111	63.43	
รวม	175	100.00	

จากตารางที่ 7 แสดงว่ากลุ่มครูที่เลี้ยงเป็นหญิงมากกว่าเป็นชาย คือร้อยละ 63.43 และ 36.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 8

สถานภาพของครูที่เลี้ยงจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ(ปี)	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
18 - 22	4	2.29	
23 - 28	60	34.28	
29 - 33	49	28	
34 - 38	31	17.71	
39 - 43	19	10.86	
สูงกว่า 43	12	6.86	
รวม	175	100.00	

จากตารางที่ 8 แสดงว่าครูที่เลี้ยงจำนวนมากมีอายุอยู่ในระหว่าง 23-28 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.28 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 29-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 28 มีจำนวนน้อยมากที่มีอายุอยู่ในช่วงอายุ 18-22 ปี คือคิดเป็นร้อยละ 2.29

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9

สถานภาพของครูพี่เลี้ยงจำแนกตามวุฒิและตำแหน่งหน้าที่

รายละเอียดข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
วุฒิ			
ต่ำกว่า ป.กศ.	4	2.29	
ป.กศ.หรือเทียบเท่า	28	16	
ป.กศ.ชั้นสูงหรือเทียบเท่า	122	69.71	
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	21	12	
รวม	175	100.00	
ตำแหน่งหน้าที่			
ครูประจำชั้น	164	93.71	
ครูพิเศษ	6	3.43	
ครูประจำวิชา	5	2.86	
รวม	175	100.00	

จากตารางที่ 9 แสดงว่าครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีวุฒิ ป.กศ.ชั้นสูงหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 69.71 รองลงมาคือ ป.กศ.หรือเทียบเท่า คิดร้อยละ 16 วุฒิปริญญาตรี มีร้อยละ 12 ที่น้อยที่สุดคือวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. คิดร้อยละ 2.29 ส่วนใหญ่จะมีหน้าที่เป็นครูประจำชั้นคิดเป็นร้อยละ 93.71 มีส่วนน้อยที่เป็นครูพิเศษ และครูประจำวิชา คิดร้อยละ 3.43 และ 2.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 10
 สถานภาพของครูที่เลี้ยงจำแนกตามอายุการทำงาน

ช่วงอายุการทำงาน (ปี)	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1 - 5	51	29.14	
6 - 10	63	36	
11 - 15	26	14.86	
16 - 20	9	5.14	
21 - 25	14	8	
สูงกว่า 26	12	6.86	
รวม	175	100.00	

จากตารางที่ 10 แสดงว่าครูที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะมีอายุการทำงานกระจายระหว่าง 1-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 80 โดยอยู่ในช่วง 1-5 ปี 6-10 ปี และ 11-15 ปี คือร้อยละ 29.14, 36 และ 14.86 ตามลำดับ สำหรับในช่วง 16-26 ปี และมากกว่านั้น มีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 20 โดยอยู่ในช่วง 16-20 ปี, 21-25 ปี และสูงกว่า 26 ปี คือร้อยละ 5.14 8 และ 6.86 ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11

สถานภาพของครูพี่เลี้ยงจำแนกตามเวลาทำงานต่อ 1 สัปดาห์

ช่วงเวลาทำงานต่อ 1 สัปดาห์(ชั่วโมง)	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ไม่ได้ทำ	26	14.86	
1 - 5	21	12	
6 - 10	7	4	
11 - 15	11	6.28	
สูงกว่า 16	110	62.86	
รวม	175	100.00	

จากตารางที่ 11 แสดงว่าครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ทำงานในช่วงเวลากว่า 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คือคิดเป็นร้อยละ 62.86 ที่ว่างจากงานสอนหรืองานพิเศษอย่างอื่นมีจำนวนรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 14.86 และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือทำงานในช่วงเวลา 6-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คือคิดเป็นร้อยละ 4

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12

เปรียบเทียบความคิดเป็นระหว่างครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงกับการเตรียมบุคลากร
เพื่อการฝึกสอน

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
1	นักศึกษาฝึกสอนควรได้รับฟังคำ ชี้แจงเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในโรง- เรียนฝึกสอน การนิเทศ และ การประเมินผลก่อนทำการฝึก- สอน	4.77	0.25	4.57	0.37	2.36*
2.	นักศึกษาฝึกสอนควรได้เรียน วิชาวิธีสอนก่อนทำการฝึกสอน	4.64	0.31	4.67	0.33	0.37
3.	อาจารย์นิเทศควรได้เป็น อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมาก่อน	4.52	0.40	4.35	0.73	1.60
4	อาจารย์นิเทศควรแนะนำให้ นักศึกษาฝึกสอนได้รู้จักใช้ ทรัพยากรต่างๆ ในแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนฝึกสอน ในระหว่างการฝึกสอน	4.52	0.44	4.20	0.60	2.96**
5	วิทยาลัยควรจัดสัมมนาอาจารย์ นิเทศเกี่ยวกับการนิเทศก่อน ทำการนิเทศ	4.41	0.59	4.34	0.57	0.60
6	นักศึกษาควรได้สังเกตการสอน ขณะที่กำลังเรียนวิธีสอน	4.35	0.40	4.41	0.48	0.52

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
7	วิทยาลัยควรจัดทำคู่มือการฝึกสอนให้ นักศึกษาทุกคน	4.35	0.86	4.29	0.68	0.29
8	อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์ การสอนในวิทยาลัยครูไม่น้อยกว่า 3 ปี	4.13	1.20	3.94	1.38	1.05
9	อาจารย์ในวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมส่งเสริม บุคลิกภาพนักศึกษาอยู่เสมอ	4.11	0.59	4.10	0.47	0.09
10	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดประชุม สัมมนาทั้งในสัมนาครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงระหว่าง การฝึกสอน	4.11	0.60	3.89	0.91	1.68
11	นักศึกษาคควรได้รับทราบความคิดเห็น และปัญหาเกี่ยวกับประสบการณ์การฝึก สอนจากนักศึกษารุ่นก่อนๆ บ้าง	4.03	0.79	4.08	0.63	0.35
12	การจัดให้นักศึกษาไปฝึกสอนควรคำนึง ถึงความสะดวกในการเดินทางไปทำ การฝึกสอน	4.03	1.46	4.05	1.00	0.05
13	อาจารย์นิเทศก์ทุกคนควรได้ทำการ นิเทศเพิ่มเวลา	4.03	0.67	4.20	0.78	1.27
14	วิทยาลัยควรเชิญครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครูพี่เลี้ยงประชุมสัมมนาเกี่ยวกับ การฝึกสอนก่อนทำการนิเทศการฝึกสอน	3.96	0.80	4.00	0.71	0.27

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่		ครูพี่เลี้ยง		t
15	จำนวนอาจารย์นี้เทศกต่อจำนวน นักศึกษาควรเป็น 1:20	3.41	1.63	3.19	1.61	1.10

** $p < .01$, * $p < 0.5$

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าครูใหญ่มีความเห็นใน 2 ประเด็นต่อไปนี้ว่ามีความจำเป็นสูงกว่าความเห็นของครูพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับดังนี้

1. การแนะนำให้นักศึกษารู้จักแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น
2. การอบรมชี้แจงนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน

นอกจากนั้นไม่ปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับประเด็นอื่น ๆ ระหว่างความคิดเห็นของบุคคลทั้ง 2 กลุ่ม

ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยมากเกือบทุกเรื่อง มีที่เห็นด้วยมากที่สุดอยู่ 2 เรื่อง คือ การอบรมชี้แจงนักศึกษาก่อนการออกฝึกสอน กับนักศึกษาควรเรียนวิชาวิธีสอน ก่อนการออกฝึกสอน และที่มีความเห็นอยู่ในขั้นปานกลางคือ เรื่องจำนวนอาจารย์นี้เทศกต่อจำนวนนักศึกษา คือ 1:20

ตารางที่ 13

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงด้านรูปแบบของการ

ฝึกสอน

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	
1	หน่วยฝึกสอนกับคณะอาจารย์นิเทศก์ควร ร่วมมือกันรับผิดชอบของงานนิเทศโดย ตลอด	4.41	0.36	4.34	0.49	0.68
2	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรมีโครงการ และแผนงานที่แน่นอนและอาศัยความ ร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย	4.37	0.35	4.33	0.44	0.42
3	หน่วยฝึกสอนซึ่งเปิดในโรงเรียนที่ห่าง ไกลควรอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านที่พักและความ ปลอดภัย	4.30	0.75	4.57	0.42	2.13*
4	คณะอาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยควร พิจารณาการเปิดหน่วยฝึกสอนตามความ เหมาะสม	4.24	0.78	4.11	0.51	0.98
5	หน่วยฝึกสอนทุกหน่วยควรได้รับการติดต่อ ประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์โดยทั่วถึง และเท่าเทียมกัน	4.15	0.47	4.44	0.43	2.76*
6	อาจารย์นิเทศก์ควรแบ่งงานนิเทศออก เป็นสายต่างๆ ตามเส้นทางของหน่วย ฝึกสอน	4.11	0.60	4.14	0.45	0.30

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
7	โรงเรียนควรเป็นผู้แสดงความประสงค์ที่จะรับนักศึกษาไปทำการฝึกสอน	3.98	1.36	4.03	0.83	0.30

**p < .01, *p < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 13 แสดงว่าการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และการอำนวยความสะดวกด้านที่พักและความปลอดภัยให้แก่นักศึกษาในโรงเรียนที่ทางไกล ครูพี่เลี้ยงเห็นว่าควรมีความจำเป็นมากกว่าความเห็นของครูใหญ่อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความเห็นของครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงในประเด็นอื่นๆ ของด้านรูปแบบของการฝึกสอน

บุคคลทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นด้วยมากในทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสะดวกด้านที่พักและความปลอดภัยแก่นักศึกษา ครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยในเรื่องนี้มากที่สุดทางจากครูใหญ่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยงค่านการนิเทศการสอน

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	s^2	\bar{X}	s^2	
1	ก่อนทำการนิเทศอาจารย์นิเทศควรให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในค่านการสอน การปกครองชั้น การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรม และการพัฒนาชุมชน	4.60	0.32	4.54	0.42	0.60
2	อาจารย์นิเทศควรประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาและประเมินผลงานของบุคลากรทุกฝ่ายเป็นประจำ	4.26	0.46	4.01	0.56	2.25*
3	อาจารย์นิเทศควรจัดประชุมสัมมนาขึ้นหลังจากการนิเทศทุกครั้ง	4.24	0.65	4.16	0.72	0.67
4	นักศึกษาควรใคร่สังเกตุการสอนก่อนทำการฝึกสอน 1 สัปดาห์	4.18	0.97	3.89	0.80	1.96
5	นักศึกษาควรใคร่สนทนากับนักถามปัญหาขึ้นก่อนทำการฝึกสอน ระหว่างทำการฝึกสอน และหลังการฝึกสอน	4.07	0.53	4.27	0.51	1.75
6	อาจารย์นิเทศควรรวมวางแผนการสอนกับนักศึกษาฝึกสอนก่อนทำการฝึกสอน	4.07	1.10	3.86	0.92	1.28
7	อาจารย์นิเทศควรนิเทศการสอนเฉพาะ 3 ครั้งต่อนักศึกษา 1 คน	3.86	1.11	3.86	0.97	0.03

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S ²	\bar{X}	S ²	
8	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรวัดใหม่คณะกรรมการกลางประจำหน่วยฝึกสอนรวม นิเทศการฝึกสอนของนักศึกษาทุกคนใน หน่วยฝึกสอนแต่ละหน่วย เพื่อช่วยชี้ขาด การให้คะแนน	3.81	1.00	4.05	0.72	1.58
9	วิทยาลัยควรมียานพาหนะเพียงพอสำหรับ งานนิเทศ	3.69	1.33	3.92	0.90	1.28
10	อาจารย์นิเทศควรวีเยกประชุมนักศึกษา ในแต่ละหน่วยทุกสัปดาห์	3.22	1.48	3.37	1.50	0.79
11	นักศึกษควรวัดหมายล่วงหน้าก่อนอาจารย์ นิเทศกมานิเทศ	2.37	2.39	2.42	1.95	0.19

*p < .05

จากตารางที่ 14 พบว่าในด้านการนิเทศการสอน ครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยงมีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทุกประเด็น ยกเว้นข้อที่ว่าอาจารย์นิเทศควรวีเยกปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาและประเมินผลผลงานอยู่เป็นประจำ ซึ่งครูใหญ่เห็นว่ามีค่ามากกว่าครูพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ความคิดเห็นในเรื่องส่วนใหญ่นักศึกษากลุ่ม 2 จะมีความเห็นด้วยมาก โดยเฉพาะครูใหญ่มีความเห็นด้วยมากที่สุดคือ เรื่องที่อาจารย์นิเทศให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาก่อนทำการนิเทศ ทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยปานกลางคือ เรื่องอาจารย์นิเทศเรียกรประชุมนักศึกษา

แต่ละหน่วยทุกสัปดาห์ และที่เห็นด้วยน้อยในประเด็นที่ว่านักศึกษาควรทราบล่วงหน้าถึงภาระงานนี้เทศของอาจารย์นี้เทศ

ตารางที่ 15

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยงคานการบริการการศึกษา

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N= 175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
1	นักศึกษาฝึกสอนควรทำงานร่วมกับทางโรงเรียนได้ดี	4.58	0.39	4.46	0.42	1.23
2	อาจารย์นี้เทศกและนักศึกษาคควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยฝึกสอน	4.20	0.66	3.98	0.65	1.76
3	วิทยาลัยควรจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้แก่หน่วยฝึกสอน	3.71	1.39	3.84	1.09	0.71
4	อาจารย์นี้เทศกควรช่วยจัดหาอุปกรณ์ให้ให้แก่หน่วยฝึกสอน	3.52	1.52	3.68	1.58	0.78

การทดสอบความแตกต่างในคานการบริการการศึกษาในตารางที่ 15 ปรากฏผลว่าครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงมีความเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นคล้ายคลึงกัน

ส่วนใหญ่บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยมากในทุกเรื่องยกเว้นเรื่องการจัดหาอุปกรณ์ให้แก่มหน่วยฝึกสอนซึ่งครูใหญ่เห็นด้วยปานกลางต่างจากครูพี่เลี้ยง

ตารางที่ 16

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงด้านการวัดผลและประเมินผล
โครงการฝึกสอน

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S ²	\bar{X}	S ²	
1	ผู้ประเมินผลควรทำการวัดผลอย่างสม่ำเสมอตลอดการฝึกสอน	4.37	0.39	4.36	0.43	0.17
2	ผู้ประเมินผลควรได้ประชุมปรึกษารื้อกันในการชี้ที่มีปัญหาในการให้คะแนน	4.20	0.51	4.22	0.54	0.14
3	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดสร้างปฏิทินการทำงานร่วมกับหน่วยฝึกสอนเกี่ยวกับการประเมินผลตลอดโครงการ	4.09	0.62	3.86	0.58	1.84
4	แบบฟอร์มการวัดผลควรได้รับการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอยู่เสมอ	4.07	0.57	3.99	0.70	0.67

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 16 ปรากฏว่าครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงมีความเห็นคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตลอดโครงการฝึกสอน
บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยมากในทุกเรื่อง

ตารางที่ 17

เปรียบเทียบความเห็นของครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงด้านความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
1	นักศึกษาควรพยายามปรับปรุงการสอนของตนให้ก้าวหน้า	4.66	0.30	4.65	0.28	0.10
2	นักศึกษาควรเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของครูเป็นอย่างดี	4.60	0.32	4.47	0.41	1.41
3	ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่ควรแจ้งให้ครูทุกคนทราบถึงการมาฝึกสอนของนักศึกษา	4.58	0.36	4.42	0.44	1.62
4	นักศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู	4.56	0.32	4.46	0.38	1.38
5	นักศึกษาควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน	4.50	0.25	4.50	0.41	0.08
6	นักศึกษาควรมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.49	0.29	4.61	0.29	1.42
7	ครูพี่เลี้ยงควรให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาโดยให้คำแนะนำในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น	4.49	0.59	4.50	0.37	0.16
8	ครูพี่เลี้ยงควรชี้แจงให้นักศึกษารูบทบาทและหน้าที่ของครูที่ดี	4.45	0.40	4.32	0.59	1.26
9	นักศึกษาควรทำงานทุกอย่างโดยมีการเตรียมแผนงานอย่างละเอียดถี่ถ้วนตั้งแต่ความมุ่งหมายตลอดจนการประเมินผลงาน	4.43	0.40	4.36	0.51	0.72

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
10	ครูพี่เลี้ยงควรร่วมมือกับอาจารย์นิเทศ	4.37	0.54	4.35	0.44	0.20
11	นักศึกษาควรมีทักษะและสามารถในการ จัดทำอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับหลักสูตรและวัย ของผู้เรียน	4.35	0.38	4.31	0.38	0.45
12	ครูพี่เลี้ยงควรศึกษาคู่มือฝึกสอนของ วิทยาลัยให้เข้าใจ	4.35	0.65	4.16	0.46	1.62
13	ครูพี่เลี้ยงควรรู้จักนักศึกษาของตนพอ สมควร	4.33	0.61	4.22	0.49	0.97
14	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ควรเป็นผู้ประสาน งานเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนเพื่อส่ง- เสริมนักศึกษาให้มีความก้าวหน้าในการ ฝึกสอน	4.30	0.71	4.41	0.36	0.88
15	อาจารย์นิเทศควร เป็นผู้ติดต่อประสาน งานกับเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหน่วยฝึก สอนอย่างใกล้ชิด	4.30	0.56	4.27	0.45	0.24
16	ครูพี่เลี้ยงควรให้โอกาสนักศึกษาสังเกต การสอนอันเป็นแบบฉบับที่ดี	4.18	0.96	4.49	0.75	2.06*
17	หน่วยฝึกสอนควรจัดรายการประชุมนิเทศ ให้กับนักศึกษาฝึกสอน	4.18	0.69	4.03	0.94	1.14

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อความ	ครูใหญ่ (N=53)		ครูพี่เลี้ยง (N=175)		t
		\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	
18	อาจารย์นี้เทศกควรเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน	4.11	0.71	4.12	0.79	0.05
19	อาจารย์นี้เทศกควรเป็นผู้รับผิดชอบในการแจกแบบฟอร์มการวัดผลให้แก่ผู้ประเมินผลที่หน่วยฝึกสอนและติดตามผลตามกำหนดเวลาที่วางไว้	4.01	0.63	4.06	0.81	0.39
20	อาจารย์นี้เทศกควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนิเทศให้แก่ครูพี่เลี้ยงในแต่ละหน่วยฝึกสอน	3.94	0.63	3.79	0.81	1.16
21	นักศึกษาคควรสามารถทำกิจกรรมของโรงเรียนได้ทุกชนิด	3.75	1.26	3.88	1.27	0.74

*p < .05

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่ามีเพียงประเด็นเดียวที่ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งครูพี่เลี้ยงเห็นว่าการให้โอกาสนักศึกษาสังเกตการสอนที่เป็นแบบฉบับที่ดีมีความจำเป็นมากกว่าความเห็นของครูใหญ่

ส่วนประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบของบุคลากรนั้นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความเห็นของครูใหญ่และครูพี่เลี้ยง

บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม เห็นด้วยมากเป็นส่วนใหญ่ และมีอยู่เรื่องเดียวที่เห็นด้วยมากที่สุดคือความพยายามปรับปรุงการสอนของนักศึกษา โดยเฉพาะครูใหญ่มีความเห็นด้วยมากที่สุดอีก 3 เรื่อง คือการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ครูที่ดีของนักศึกษา การที่ผู้บริหารโรงเรียนแจ้ง

ให้ครูทุกคนทราบถึงการมาฝึกสอนของนักศึกษา และการที่นักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู ส่วนครูที่เลี้ยงเห็นด้วยมากที่สุดคือเรื่องหนึ่ง คือ การมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษา

ตอนที่ 3 การเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบ-สอบถามแบบปลายเปิด

การเสนอข้อมูลในตอนที่ 3 นี้ เป็นการเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี ซึ่งได้รวบรวมจากคำตอบ คำถาม แบบปลายเปิด เสนอเป็นค่านๆ โดยแสดงความดีและคำร้อยละในแต่ละค่างดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี

ลำดับที่	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
	<u>ปัญหาเร่งด่วนที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้</u>		
	<u>ก. นักศึกษา</u>		
1	ความประพฤติและการแต่งกาย	33	21.15
2	ความสามารถในการสอนกับหลักสูตรใหม่	16	10.26
3	ระเบียบวินัย	2	1.28
4	ความพร้อมและความสามัคคี	11	7.05
5	ความรับผิดชอบ	4	2.56
6	การอบรมชี้แจงก่อนฝึกสอน	15	9.62
	<u>ข. รูปแบบของการฝึกสอน</u>		
7	บุคลากรทุกฝ่ายควรพบปะปรึกษาหารือกัน	12	7.69
8	ครูที่เลี้ยงควรใกล้ชิดในการให้คะแนนมาก	8	5.13

ตารางที่ 18 (ต่อ)

อันดับที่	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
9	จำนวนนักศึกษาควรเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน	4	2.56
10	เวลาที่ฝึกสอนน้อยเกินไป	3	1.92
	<u>ค. อาจารย์นิเทศก์</u>		
11	ควรมีประสบการณ์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	6	3.85
12	ควรประสานงานอย่างใกล้ชิดกับครูที่เลี้ยง	8	5.13
13	ควรให้นิเทศก์ช่วยช่วยเหลือเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอมากขึ้น	12	7.69
	<u>ง. การบริการการศึกษา</u>		
14	วิทยาลัยควรจัดหาอุปกรณ์และแนะนำวิธีใช้ให้แก่หน่วยฝึกสอน	20	12.82
15	วิทยาลัยควรให้ความร่วมมือเป็นพิเศษกับหน่วยฝึกสอนที่มีนักศึกษามาก	2	1.28
	<u>ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยทั่วไปต่อโครงการฝึกสอน</u>		
	<u>การเตรียมบุคลากร</u>		
1	บุคลากรขาดความเข้าใจกัน	6	5.13
2.	อาจารย์นิเทศก์ควรเขียนเขียนและเสนอแนะแก่หน่วยฝึกสอน		
	. เหมอมละ 3 ครั้ง	1	0.85
3	บุคลากรควรมีการพบปะปรึกษาหารือกัน	25	21.37
4	นักศึกษาขาดการเตรียมตัวในคานอุปกรณ์และวิธีสอน	18	15.38
5	นักศึกษาขาดประสิทธิภาพในการทำงานเนื่องจากไม่พอใจสถานที่สอน	4	3.42
6	อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์เพียงพอ	3	2.56
7	ครูที่เลี้ยงยังขาดความรู้ ขาดสมรรถภาพในงาน	15	12.82

ตารางที่ 18 (ต่อ)

อันดับที่	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
8	การเตรียมบุคลากร เหมาะสมแล้ว	45	38.46
	<u>รูปแบบของการฝึกสอน</u>		
1	ให้เป็นไปในรูปเดิม	39	34.82
2	รูปแบบเดิมเหมาะสมแล้ว	7	6.25
3	ควรเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม	62	55.36
4	ควรให้นักศึกษาอยู่ร่วมกันในบ้านพักครู เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน	1	0.89
5	ควรเพิ่มเวลาฝึกสอนให้มากกว่านี้	3	2.68
	<u>การนิเทศการสอน</u>		
1	อาจารย์นิเทศฯขาดความยุติธรรม และขัดแย้งกันเอง	49	38.58
2	การนิเทศการสอนไม่สม่ำเสมอ และไม่เพียงพอ	17	13.39
3	บุคลากรขาดการเข้าใจกัน	3	2.36
4	การนิเทศการสอนอยู่ในชั้นพอใช้	17	13.39
5	การนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ	39	30.71
6	อาจารย์นิเทศฯควรให้การแนะนำแทนการจับผิด	2	1.57
	<u>การบริการการศึกษา</u>		
1	หน่วยฝึกสอนได้รับบริการน้อย	52	43.33
2	การบริการเหมาะสมแล้ว	3	2.5
3	การบริการเพียงพอแล้ว	47	39.17
4	นักศึกษาขาดประสบการณ์การสอน	4	3.33
5	หน่วยฝึกสอนขาดอุปกรณ์การสอน	12	10
6	ควรมีสุนัขบริการประจำในหน่วยฝึกสอน	2	1.67

ตารางที่ 18 (ต่อ)

อันดับที่	ความเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
	<u>การวัดผลและประเมินผล</u>		
1	บุคลากรทุกฝ่ายควรพบปะทำความเข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผล	7	5.74
2	การวัดผลเป็นไปอย่างเหมาะสม	55	45.08
3	การวัดผลไม่เป็นไปตามความเป็นจริง	15	12.29
4	ครูที่เลี้ยงควรมีสิทธิในการวัดผลมากกว่านี้	7	5.74
5	การวัดผลยังไม่เหมาะสม	33	27.05
6	การวัดผลอยู่ในขั้นพอใช้	4	3.28
7	ครูที่เลี้ยงควรใช้เวลาในการวัดผลอย่างเพียงพอ	1	0.82
	<u>ความรับผิดชอบของบุคลากร</u>		
1	ส่วนใหญ่ยังขาดความรับผิดชอบ	33	31.13
2	มีความรับผิดชอบพอสมควร	11	10.38
3	มีความรับผิดชอบดี	61	57.55
4	ควรมีการพบปะชี้แจงวางแผนงานร่วมกัน	1	0.94

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าปัญหาเร่งด่วนที่ควรปรับปรุงมากคือด้านความประพฤติ และการแต่งกายของนักศึกษา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 21.15 และที่รองลงมาคือ ด้านการบริการอุปกรณ์การสอนแก่หน่วยฝึกสอนคิดเป็นร้อยละ 12.82

ด้านการเตรียมบุคลากร ความเห็นส่วนใหญ่ว่าเหมาะสมแล้ว คิดเป็นร้อยละ 38.46 ความเห็นรองลงมา คือ ให้มีการพบปะปรึกษาหารือกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 21.37

ด้านรูปแบบของการฝึกสอน ส่วนใหญ่มีความเห็นให้เปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 55.36 รองลงมาบางส่วนให้เป็นที่ไปในรูปแบบเดิมคิดเป็นร้อยละ 34.82

ด้านการนิเทศการสอน ความเห็นส่วนใหญ่คืออาจารย์นิเทศฯ ขาดความยุติธรรมและ ฝักใฝ่กันเอง คิดเป็นร้อยละ 38.58 รองลงมาเห็นว่าการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 30.71 รองลงไปอีกคือ การนิเทศการสอนไม่สม่ำเสมอ และผู้นิเทศฯ ขาดความ เข้าใจต่อกัน คิดเป็นร้อยละ 13.39 เท่า ๆ กันตามลำดับ

ด้านการบริการการศึกษา ความเห็นส่วนใหญ่ว่าหน่วยฝึกสอนได้รับการบริการ การศึกษา น้อย คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือบริการการศึกษาเพียงพอแล้ว คิดเป็นร้อยละ 39.17

ด้านการวัดผลและประเมินผล ความเห็นส่วนใหญ่ว่าการวัดผลและประเมินผล เป็น ไปอย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 45.08 รองลงมาเห็นว่าการวัดผลยังไม่เหมาะสม คิด เป็นร้อยละ 27.05 รองลงมาอีกคือปัญหาว่าการวัดผลไม่เป็นไปตามความเป็นจริง คิดเป็น ร้อยละ 12.29

ด้านความรับผิดชอบของบุคลากร ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความรับผิดชอบดี คิดเป็นร้อยละ 57.55 รองลงมายังขาดความรับผิดชอบคิดเป็นร้อยละ 31.13

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงที่มีต่อโครงการฝึกสอน เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแจกให้ครูใหญ่จำนวน 53 คน และครูพี่เลี้ยงจำนวน 175 คน ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในโครงการจากโรงเรียนฝึกสอน 22 โรงเรียน แบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิดเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอน รูปแบบของการฝึกสอน การนิเทศการสอน การบริการการศึกษา การวัดผลและประเมินผลโครงการฝึกสอน ความรับผิดชอบของบุคลากรและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ควรปรับปรุง ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2523 และได้รับคืนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2523 จำนวน 228 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของแบบสอบถามที่แจกไป แล้วนำข้อมูลที่ได้นี้มาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) และทดสอบค่า ที (T-Test)

สรุปผลการวิจัย

1. เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้
 - 1.1 กลุ่มครูใหญ่ เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 43 ปี มีวุฒิระดับ ป.กศ. ขั้นสูง และปริญญาตรีเป็นจำนวนมาก มีอายุการทำงานในระหว่าง 6 - 15 ปี มากที่สุด และมีเวลาทำงานมากกว่า 16 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่
 - 1.2 ครูพี่เลี้ยง จำนวนมากเป็นหญิง มีอายุระหว่าง 23-28 ปี มากที่สุด และมีเวลาทำงานมากกว่า 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่
2. เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านต่างๆ สรุปและเปรียบเทียบได้ดังนี้
 - 2.1 ด้านการเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอน บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยมากเกือบทุกเรื่อง คือ วิทยาลัยควรจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก่อนการนิเทศ อาจารย์นิเทศ

เป็นผู้สอนวิธีสอนมาก่อนทั้งควรมีประสบการณ์การสอนในวิทยาลัยครูไม่น้อยกว่า 3 ปี และทำการนิเทศเต็มเวลา วิทยาลัยครูจัดทำคู่มือการฝึกสอนให้นักศึกษา ให้นักศึกษาได้สังเกตการสอนขณะเรียนวิธีสอน อาจารย์นิเทศควรแนะนำให้นักศึกษารู้จักแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น นักศึกษาควรประชุมปรึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งระหว่างเรียน ควรมีความสะดวกในการเดินทางไปฝึกสอน วิทยาลัยครูจัดสัมมนาครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงก่อนการนิเทศการสอน และระหว่างฝึกสอน และควรมีกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพให้แก่ักศึกษาอยู่เสมอ และที่เห็นความมากที่สุดคือเรื่องการอบรมชี้แจงนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน และการเรียนวิชาวิธีสอนก่อนทำการฝึกสอน ส่วนเรื่องที่มีความเห็นปานกลางคือเรื่องจำนวนอาจารย์นิเทศต่อจำนวนนักศึกษาซึ่งมีจำนวน 1:20

ครูใหญ่ที่มีความเห็นว่ามีค่าจำเป็นสูงกว่าความเห็นของครูพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับในเรื่องการแนะนำให้นักศึกษารู้จักแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น และการอบรมชี้แจงนักศึกษาก่อนออกฝึกสอน

2.2 ด้านรูปแบบของการฝึกสอน บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นความสำคัญในทุกเรื่อง คือ โรงเรียนควรเป็นผู้แสดงความจำนงรับนักศึกษาไปฝึกสอน การตั้งหน่วยฝึกสอนควรอยู่ในคุลยพินิจของคณะอาจารย์นิเทศ อาจารย์นิเทศควรแบ่งงานตามเส้นทางของหน่วยฝึกสอน หน่วยฝึกสอนควรร่วมมือกับอาจารย์นิเทศรับผิดชอบงานนิเทศโดยตลอด หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรมีโครงการและแผนงานที่แน่นอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย หน่วยฝึกสอนควรได้รับการติดต่อโดยทั่วถึงทุกเพิ่มเติมกัน และควรให้ความสะดวกด้านที่พักและความปลอดภัยแก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อสุดท้ายนี้ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นความสำคัญต่างจากครูใหญ่ที่เห็นความสำคัญ

เรื่องการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และการอำนวยความสะดวกด้านที่พักและความปลอดภัยแก่นักศึกษาในโรงเรียนที่ห่างไกล ครูพี่เลี้ยงเห็นว่ามีค่าจำเป็นมากกว่าความเห็นของครูใหญ่อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

2.3 ด้านการนิเทศการสอน บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นความสำคัญเป็นส่วนใหญ่ คือ นักศึกษาควรได้สังเกตการสอนก่อนฝึกสอน 1 สัปดาห์ อาจารย์นิเทศควรนิเทศการสอนเต็มละ 3 ครั้ง ต่อนักศึกษา 1 คน วิทยาลัยควรมีพาหนะเพียงพอในการนิเทศ อาจารย์นิเทศควรจัดสัมมนาหลังการนิเทศทุกครั้ง หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรมีคณะ

กรรมการกลางประจำหน่วยฝึกสอนเพื่อช่วยชี้ขาดการให้คะแนน นักศึกษาควรมีการสัมมนา ก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกสอน อาจารย์นิเทศควรร่วมวางแผนการสอนกับนักศึกษา รวมประชุมปรึกษาหารือและประเมินผลงานของบุคลากรทุกฝ่ายเป็นประจำ เรื่องที่ครูใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดคืออาจารย์นิเทศควรให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ก่อนฝึกสอน ซึ่งครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยมากในเรื่องนี้

เรื่องที่บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยปานกลางคือเรื่องอาจารย์นิเทศควรเรียกประชุม นักศึกษาแต่ละหน่วยทุกสัปดาห์ และเห็นความเห็นด้วยน้อยที่สุดคือนักศึกษาควรทราบล่วงหน้าก่อน การนิเทศของอาจารย์นิเทศ

เมื่อเปรียบเทียบที่ครูใหญ่เห็นว่ามีความจำเป็นมากกว่าครูพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 คืออาจารย์นิเทศควรประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแก้ปัญหาและประเมินผลงานเป็นประจำ

2.4 ด้านการบริหารการศึกษา บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นด้วยมากเกือบทุกเรื่อง คือ อาจารย์นิเทศควรร่วมพัฒนาหน่วยฝึกสอนกับนักศึกษา นักศึกษาควรทำงานร่วมกับทางโรงเรียนได้ วิทยาลัยควรจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้แก่หน่วยฝึกสอน

ประเด็นที่ว่าอาจารย์นิเทศควรช่วยจัดหาอุปกรณ์ให้แก่หน่วยฝึกสอน ครูใหญ่มีความเห็นด้วยปานกลาง ซึ่งครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยมาก ความคิดเห็นทุกประเด็นมีความคล้ายคลึงกัน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างบุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม

2.5 ด้านการวัดผลและการประเมินผลโครงการฝึกสอน บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยมากในทุกเรื่อง คือการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงแบบฟอร์มการวัดผล การจัดสร้าง-ปฏิทินการทำงานร่วมกับหน่วยฝึกสอนเกี่ยวกับการประเมินผล การประชุมปรึกษาหารือของผู้ประเมินผล และความสม่ำเสมอของการวัดผล การจัดให้มีทุกข้อ ไม่มีความความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.6 ด้านความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นด้วยมากเป็นส่วนใหญ่ คือ ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศได้แก่การติดต่อประสานงานกับหน่วยฝึกสอนอย่างใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่บุคลากรทุกฝ่าย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนิเทศให้แก่ครูพี่เลี้ยง แจกแบบฟอร์มในการวัดและประเมินผล และติดตามผลตามเวลาที่กำหนด

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยฝึกสอนคือ ควรจัดประชุมนิเทศนักศึกษาฝึกสอน ครูใหญ่ควรเป็นผู้ประสานงาน ส่งเสริมความก้าวหน้าของการฝึกสอนของนักศึกษา

เกี่ยวกับครูพี่เลี้ยง ควรให้นักศึกษาสังเกตการสอนที่ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยให้เข้าใจ รวมมือกับอาจารย์นิเทศให้ความช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาและชี้แจงบทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง

นักศึกษาควรทำกิจกรรมของโรงเรียนได้ทุกชนิด มีการเตรียมแผนงานอย่างละเอียด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีทักษะในการจัดทำอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับหลักสูตรและวัยของผู้เรียน

เรื่องที่บุคคลากรทั้ง 2 กลุ่มเห็นควมมากที่สุด คือ ความพยายามปรับปรุงการสอนของนักศึกษา

ครูใหญ่มีความเห็นควมมากที่สุดอีก 3 เรื่องคือ การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม การเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครูของนักศึกษา และควรที่ผู้บริหารโรงเรียนแจ้งให้ครูทุกคนทราบถึงการมาฝึกสอนของนักศึกษา ซึ่งครูพี่เลี้ยงเห็นควมมากที่สุดทั้ง 3 เรื่อง

ครูพี่เลี้ยงมีความเห็นควมมากที่สุดอีกเรื่องหนึ่ง คือ การมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษา และครูใหญ่เห็นควมมากที่สุด

มีเพียงประเด็นเดียวที่ครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ครูพี่เลี้ยงเห็นควมสำคัญของการให้อาสาสมัครนักศึกษาสังเกตการสอนอันเป็นแบบฉบับที่ดีมากกว่าความเห็นของครูใหญ่

3. เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีดังนี้

3.1 ปัญหาแรงกดดันที่ควรปรับปรุงที่เกี่ยวกับนักศึกษา คือ ความประพฤติและการแต่งกาย การสอนกับหลักสูตรใหม่ ระเบียบวินัย ความพร้อม และความสามัคคี ความรับผิดชอบ การประชุมนิเทศก่อนฝึกสอน เกี่ยวกับรูปแบบของการฝึกสอน คือ การพบปะปรึกษาหารือของบุคลากร การมีสิทธิเพิ่มขึ้นของครูพี่เลี้ยง การจัดจำนวนนักศึกษาตามความต้องการของโรงเรียน การเพิ่มเวลาฝึกสอน เกี่ยวกับอาจารย์นิเทศ คือการมีประสบการณ์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การประสานงานใกล้ชิดกับครูพี่เลี้ยง การให้การนิเทศอย่างถี่ถ้วนและสม่ำเสมอ เกี่ยวกับการบริการการศึกษา คือการจัดหาอุปกรณ์ แนะนำวิธีใช้ การให้ความร่วมมือเป็นพิเศษในหน่วยฝึกสอนที่มีนักศึกษาฝึกสอนมาก

3.2 ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป คือ บุคลากรขาดความเข้าใจกัน ควรมีการเยี่ยมชม เยียนพบปะปรึกษาหารือกัน นักศึกษายังขาดการ เตรียมตัวทั้งด้านวิธีสอนและอุปกรณ์ ยังขาด ประสิทธิภาพในการทำงานเนื่องจากไม่ชอบสถานที่ อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์เพียงพอ ครูพี่เลี้ยงยังขาดความรู้และสมรรถภาพในการทำงาน

รูปแบบของการฝึกสอนควรเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม นักศึกษาควรอยู่รวมกัน ในบ้านพักครูเพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน และควรจัดเวลาฝึกสอนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

การนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศก์ยังขาดความยุติธรรม ชัดแย้งกันเอง นิเทศไม่ สม่ำเสมอ และไม่เพียงพอ บุคลากรยังขาดความเข้าใจกัน ควรมีการแนะนำไม่ใช่จับผิด

การบริการการศึกษา ได้รับบริการน้อย นักศึกษาขาดอุปกรณ์การสอน ควรมีสุนัข บริการประจำหน่วยฝึกสอน

การวัดผลและประเมินผล บุคลากรทุกฝ่ายควรมีการพบปะทำความเข้าใจ เรื่องการวัดผล ครูพี่เลี้ยงควรมีสิทธิมากกว่าที่เป็นอยู่แล้ว และควรใช้เวลาวัดผลให้เพียงพอ

ความรับผิดชอบของบุคลากร ส่วนใหญ่ยังขาดความรับผิดชอบควรมีการพบปะชี้แจง วางแผนรวมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูพี่เลี้ยง ในด้านต่างๆ ที่มีต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี ดังจะเปรียบเทียบและแสดงให้ เห็นในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ครูใหญ่มีความเห็นถึงความจำเป็นของการอบรมชี้แจงนักศึกษาก่อนทำการฝึกสอน และการแนะนำให้นักศึกษารูแหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมากกว่าครูพี่เลี้ยง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ครูใหญ่มีหน้าที่และบทบาทในด้านการบริหารยอมรับระดับถึงความรู้และความเข้าใจในบทบาท- หน้าที่ของครูที่อื่นซึ่งมีในผู้บังคับบัญชาก่อนเข้าปฏิบัติงาน เพื่อสะดวกในการบริหารงานและ คัดปัญหาข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้นได้โดยง่าย และการเข้าทำงานครูใหม่ยอมรับเป็นที่จะต้องรู้ สภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในที่ทำงานให้ถี่ถ้วนอันเป็นการสะดวกในการช่วยตัวเองในการปฏิบัติ

งานให้เหมาะสมและบรรจุจุดมุ่งหมาย ซึ่งตรงกับปัญหาที่ จรูญรัตน์ พุกกะมาน¹ จิตสมร ชุมอินทรจักร² จัต ฤทธิไธสง³ และอรทัย กนกนากุล⁴ พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน ขาดความคิดริเริ่มในการผลิตอุปกรณ์จากวัสดุในท้องถิ่น อรทัย เสนอแนะให้อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงกระตุ้นแนะนำนักศึกษา นอกจากนี้ จิน บุญญาภาพ⁵ ยังเสนอแนะให้มีศูนย์วัสดุอุปกรณ์ในสถานฝึกหัดครูอีกด้วย

2. บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม เห็นด้วยที่สุดคือการเรียนวิธีสอนของนักศึกษาฝึกสอนก่อนทำการฝึกสอน เนื่องจากการเรียนวิชานี้เป็นการเตรียมตัวเพื่อนำหลักทฤษฎีและการปฏิบัติในฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปใช้ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง เพื่อเตรียมการประกอบอาชีพครูที่ดีในอนาคต คังงานวิจัยของสมศักดิ์ ปริพฺรณะ⁶ ซึ่งพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาในการสร้างเครื่องมือวัดผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิด อภิปราย เขาเสนอให้วิทยาลัยครูมีหน่วยงานเตรียมนักศึกษาฝึกสอน และแนวทางจัดระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

¹Charoontasana Bakhamana, "The Problems of Student Teachers in The Secondary Schools of Thailand as a Basis for Improvement of The Undergraduate Teacher Education Programs," 1960.

²จิตสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่การศึกษา 2506," 2506.

³จัต ฤทธิไธสง, "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการ-ศึกษาที่มีต่อการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท," 2508.

⁴อรทัย กนกนากุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

⁵จิน บุญญาภาพ, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย," 2520.

⁶สมศักดิ์ ปริพฺรณะ, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," 2522.

นอกจากนี้ อรทัย กนกนภากุล¹ ยังเสนอให้มีการยอมรับระยะสั้นก่อนฝึกสอน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในด้านการสอนของนักศึกษาฝึกสอนก่อนออกทำการสอน

3. บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องจำนวนของอาจารย์นิเทศก์ต่อนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งอาจเป็นเพราะมีความเข้าใจในด้านการนิเทศการฝึกสอนของฝ่ายฝึกหัดครูน้อย จึงทำให้บุคคลส่วนใหญ่มองไม่เห็นปัญหาซึ่งที่จริงแล้ว จำนวนของอาจารย์นิเทศก์ที่ออกทำการนิเทศนักศึกษาควรจัดให้เพียงพอในการปฏิบัติงาน เพื่อคุ้มครองงานที่ถูกต้อง ยุติธรรม จะเห็นได้จากงานวิจัยของ อรทัย กนกนภากุล² ซึ่งพบว่า สักส่วนของอาจารย์นิเทศก์ไม่พอกับนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งยากต่อการปฏิบัติงานในสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ กูก³(Cooke) ได้เสนอให้มีจำนวนนักศึกษามาให้พอเหมาะแก่กับอาจารย์นิเทศก์ และควรให้นักศึกษานักศึกษาคณะหนึ่งๆ อย่างน้อย 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์สำหรับนักศึกษาฝึกสอนแบบเต็มวัน คร็อกเกอร์⁴ (Crocker) เสนอว่าอาจารย์นิเทศก์ 1 คน ควรรับผิดชอบนักศึกษาไม่เกิน 20 คน

4. ครูพี่เลี้ยงเห็นความสำคัญของการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และการอำนวยความสะดวกที่พึกและความปลอดภัยของนักศึกษาต่างจากความเห็นของครูใหญ่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่ายอมรับความจำเป็นในการเป็นอยู่ของนักศึกษาและการปฏิบัติงานร่วมกับวิทยาลัยในการนิเทศ และแนะนำช่วยเหลือนักศึกษา

¹อรทัย กนกนภากุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

²เรื่องเดียวกัน

³Dan Hoy Cooke, "Quantitative Standards for the Implementation of Qualitative Standards in Student Teaching Program," 1960.

⁴Water Adams Crocker, "The College Supervisors of Student Teachers, K-12 in A Field Oriented Setting : A Developmental Study," 1972.

เพื่อให้งานในโครงการฝึกสอนดำเนินไปด้วยดี ดังที่ไพฑูริย์ วงศ์ประพันธ์¹ เสนอว่านโยบายการฝึกสอนของคณะกรรมการโครงการฝึกสอนควรให้สอดคล้องกับนโยบายการรับนิสิตของโรงเรียน และอรทัย กนกนากุล² ได้เสนอทำนองเดียวกันว่าคณะกรรมการโครงการฝึกสอนควรให้ความสำคัญต่อการวางแผนจัดเตรียมงานโดยเข้าร่วมประชุมและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ นอกจากนี้ สุคจิตต์ หนูนุกัถ์³ สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ⁴ และโกเมน ชีรนรเศรษฐ์⁵ ยังเห็นปัญหาความปลอดภัยและความสะดวกในสถานที่พักของนักศึกษาฝึกสอน นอกจากนี้ สุคจิตต์⁶ สาลีทิพย์⁷ ฉันทลักษณ์ ศรีนิลหา⁸ และสุชมาลย์ ชูวิวัฒนาวานิชย์⁹ ยังได้เสนอว่าสถาบันฝึกหัดครูกับโรงเรียนฝึกสอนควรมีการวางแผนการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนฝึกสอน

¹ไพฑูริย์ วงศ์ประพันธ์, "การศึกษาโครงการฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2507," 2506.

²อรทัย กนกนากุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

³สุคจิตต์ หนูนุกัถ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชุมชนในจังหวัดพระนคร ธนบุรี," 2512.

⁴สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชุมชนของวิทยาลัยครูยะลา," 2515.

⁵โกเมน ชีรนรเศรษฐ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชุมชนของวิทยาลัยครูในภาคเหนือของประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

⁶สุคจิตต์ หนูนุกัถ์, เรื่องเดิม.

⁷สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ, เรื่องเดิม.

⁸ฉันทลักษณ์ ศรีนิลหา, "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน," 2508.

⁹สุชมาลย์ ชูวิวัฒนาวานิชย์, "ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 1," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

5. ครูใหญ่ มีความเห็นทว่าอาจารย์นิเทศก์ควรประชุมปรึกษาหารือและประเมินผลงาน อยู่เป็นประจำ มีความจำเป็นอย่างยิ่งกว่าครูพี่เลี้ยง ซึ่งแสดงว่าครูใหญ่อาจมองเห็นการณ์ไกล ในการปฏิบัติงานให้อยู่ในระบบการบริหารที่ดี ซึ่งต้องมีการประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานตามแผน และประเมินผลงานอยู่เสมอ ดังที่ ไพฑูรย์ สุขศรีงาม¹ เสนอในงานวิจัยว่า ควรมีการอบรม วิธีการนิเทศให้แก่อจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงล่วงหน้า

6. ครูใหญ่ เห็นความมากที่สุดเรื่องอาจารย์นิเทศก์ควรให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาก่อนการ นิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูใหญ่มองเห็นความจำเป็นในการชี้แจงการปฏิบัติงานก่อนเริ่มทำ- งาน เนื่องจากผู้บริหารจะเป็นผู้ควบคุมดูแลผลงานของผู้ไ้ทั้งกับบัญชา โดยเฉพาะงานนิเทศ การสอน เป็นงานสำคัญในหน้าที่รับผิดชอบของครูใหญ่อยู่แล้ว และเป็นหน้าที่โดยตรงของอาจารย์ นิเทศกด้วย

7. บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นอยู่ในชั้นปานกลางเรื่องอาจารย์นิเทศก์ควร เรียกประชุมนักศึกษาในแต่ละหน่วยทุกสัปดาห์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังไม่เห็นความสำคัญของ งานฝึกสอนทางวิทยาลัยที่เด่นชัด ซึ่งควรจะได้มีการเตรียมงานกันเป็นระยะๆ ติดต่อกันไปเพื่อ สะดวกในการปรับปรุงแก้ปัญหาตลอดการฝึกสอน บรรจบ วงศ์ยัง² พบปัญหาเรื่องนี้ และได้ เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศก์ควรจัดประชุมนักศึกษาประจำหน่วยทุกสัปดาห์

8. บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความเห็นความน้อยที่สุดในเรื่อง นักศึกษาควรทราบวง หน้าถึงการมานิเทศของอาจารย์นิเทศก์ คงจะเป็นเพราะมีความรู้ในด้านการนิเทศน้อยมากจึง มีความเห็นพ้องกันดังกล่าว ซึ่งตามหลักการนิเทศที่คิดแล้ว ฟรานเซท (Franseth) ได้เสนอแนะไว้ว่า การนิเทศการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ยิ้มแย้ม และสร้างควม-

¹ไพฑูรย์ สุขศรีงาม, "เอกสารผลงานวิจัย การประเมินผลการออกฝึกสอนทั่วภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ปีการศึกษา 2519," (น.ป.ท., น.ป.ป.)

²บรรจบ วงศ์ยัง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของ ประเทศไทย," 2520.

เข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครูและจะต้องทำให้ครูรู้สึกว่าช่วยได้ เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์¹

9. ครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยมาก แต่ครูใหญ่เห็นทวนปมกลางในเรื่องอาจารย์นี้เทศก์ควรช่วยจัดหาอุปกรณ์ให้แก่หน่วยฝึกสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูพี่เลี้ยงมีบทบาทในการสอนมากและใกล้ชิดกับนักศึกษาไคมองเห็นคุณค่าของอุปกรณ์การเป็นในการช่วยปรับปรุงวิธีสอนให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียน ซึ่ง โกลแมน อีรินนเรศธร² อรรถชัย กนกนากุล³ และสาธิตพิชัย ศรีสุทธิ⁴ ได้พบปัญหาในเรื่องนี้ ก็นักศึกษาไม่สามารถปรับปรุงตนเอง โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์นี้เทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง สาธิตพิชัย พบว่าครูพี่เลี้ยงต้องการบริการด้านวัสดุทัศนศึกษา คือการให้ยืมอุปกรณ์ และอบรมเกี่ยวกับวิธีใช้และการผลิต

10. ครูพี่เลี้ยงเห็นความจำเป็นมากแตกต่างจากครูใหญ่ เรื่องครูพี่เลี้ยงควรให้นักศึกษาสังเกตการสอนอันเป็นแบบฉบับที่ดี อาจเป็นเพราะครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ทำหน้าที่แนะนำช่วยเหลือใกล้ชิดนักศึกษาโดยตรง จึงมองเห็นความสำคัญของการให้แบบอย่างการสอนที่ดีแก่นักศึกษาฝึกสอน อันจะเป็นแนวทางปฏิบัติและปรับปรุงวิธีสอนของนักศึกษาให้ก้าวหน้าขึ้น

¹Jane Franseth, *Supervision as Leadership*, (New York : Row, Paterson and Company, 1961), p. 23-28.

²โกลแมน อีรินนเรศธร, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือของประเทศไทย," 2521.

³อรรถชัย กนกนากุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นี้เทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

⁴สาธิตพิชัย ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครู," 2515.

อรรถัย กนกนภากุล¹ และพีฟเฟอร์ (Pfeiffer)² พบปัญหาเรื่องนี้ อรรถัยเสนอให้นักศึกษาสังเกตการสอนก่อนออกฝึกสอน พีฟเฟอร์ เสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาการทำงานระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอนว่าให้นักศึกษาฝึกสอนได้สังเกตการสอนของครูพี่เลี้ยงเทคนิคๆ นอกเหนือจากตนเองผู้เป็นครูพี่เลี้ยง

11. บุคคลากรทั้ง 2 กลุ่ม เห็นด้วยมากที่สุดเรื่องนักศึกษาควรพยายามปรับปรุงการสอนคงเป็นเพราะเห็นความสำคัญใหม่พบาตของครูพี่เลี้ยงในการใช้การศึกษานักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดวิชาความรู้อันเป็นงานหลักของตน ทั้งนี้ จรรยาทัศน์ พุกกะมาน³ สุกจิตต์ หนูนัทคี⁴ สุมนา ไกลังคะ⁵ และสาส์ทิพย์ ศรีสุทธิ⁶ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดวิสัยทัศน์ที่ การปรับปรุงการสอบจึงมีความจำเป็นยิ่ง

¹อรรถัย กนกนภากุล, "ความคิดเห็นของผู้นบริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

²Robert Thomas Pfeiffer, "A Study of The Problems and Attitudes of Beginning Supervising Teachers in the Program of Full-time Student Teaching at Indiana University," Thesis Abstract, No. 5, School of Education, Indiana University, Bloomington : 1953.

³Charoontasana Bukhanana, "The Problems of Student Teachers in the Secondary Schools of Thailand as a Basis for Improvement of the Undergraduate Teacher Education Programs," 1960.

⁴สุจิตต์ หนูนัทคี, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดสระนครชนบุรี," 2512

⁵สุมนา ไกลังคะ, "การฝึกหัดปัญหาการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศก์โครงการฝึกหัดครูชนบท," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) 2510.

⁶สาส์ทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา," 2515.

12. ครูใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด เรื่องการให้ครูทุกคนทราบถึงการมาฝึกสอนของนักศึกษา แต่ครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยมาก ซึ่งมองเห็นความจำเป็นของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูใหญ่มีหน้าที่บริหารงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน จัดการบริหารงานด้านวิชาการ ศึกษาค้นคว้าความหมายระหว่างสมาชิกในโรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ ครูใหญ่จึงเห็นความสำคัญเรื่องนี้นี้นมากกว่าครูพี่เลี้ยง

13. ครูใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด เรื่องการมีบุคคลิกภาพที่เหมาะสม และการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครู ซึ่งครูพี่เลี้ยงเห็นด้วยมาก คงเป็นเพราะครูใหญ่มีฐานะ เป็นผู้บริหารจึงเน้นความสำคัญเรื่องนี้นี้นมากกว่าครูพี่เลี้ยง เพื่อเป็นรากฐานการ เป็นครูที่ดีต่อไป

14. ครูพี่เลี้ยงเห็นว่านักศึกษาควรมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด ครูใหญ่เห็นด้วยมากรองลงมา คงเป็นเพราะครูพี่เลี้ยงเป็นผู้ปฏิบัติงานรวมใกล้ชิดและงานสอนเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอันสำคัญในหลักสูตร ซึ่งจะ เป็นแนวทางประกอบอาชีพที่ดี และมีผลสำเร็จในอนาคต ดังที่กล่าวแล้วในข้อ 2

ปัญหาเร่งด่วนที่ควรปรับปรุงที่บุคลากรทั้ง 2 กลุ่มใหญ่ขอเสนอตามลำดับความสำคัญ

1. ด้านความประพฤติและการแต่งกายของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรก ซึ่งตรงกันข้ามกับปัญหาที่ อรรถัย กนกนภากุล¹ พยายามชี้แจงว่าไม่เป็นปัญหาเลยในคำนี้รวมทั้งกริยามารยาทด้วย

2. ด้านการบริการอุปกรณ์การสอน ฉันทลักษณ์ ศรีนิธิตา² และ สุกจิตต์ หนูนุกิตี³ ก็พบปัญหาเรื่องเดียวกัน คือโรงเรียนฝึกสอนต้องการอุปกรณ์จากนักศึกษาและสถาบันฝึกหัดครู

¹อรรถัย กนกนภากุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

²ฉันทลักษณ์ ศรีนิธิตา, "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน," 2508.

³สุกจิตต์ หนูนุกิตี, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูระบบทวิในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา," 2512.

3. วิธีสอนวันสวดคล้องกับหลักสูตรใหม่ จรรยาพันธ์¹ พุกกะพาน¹ จิตรสมร ชุมอินทรจักร² ประนอม เกษชัย³ อรทัย กนกนภากุล⁴ และจัต ฤทธิไธสง⁵ ได้พบปัญหาเรื่องเดียวกัน จัต ได้เสนอว่าควรจัดประชุมพิเศษเกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน และหน้าที่ของนักศึกษาากอนฝึกสอน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในข้อ 2 ของการเปรียบเทียบความคิดเห็น

4. การประชุมพิเศษศึกษากอนฝึกสอน รวมถึงความสามัคคีของนักศึกษาในการทำงานร่วมกัน ดังได้กล่าวไว้ในข้อ 1 ตอนแรก นอกจากนี้ สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ⁶ ยังได้พบปัญหาความไม่รับผิดชอบของนักศึกษา เช่นเดียวกันด้วย

¹Charoontasana Bukhamana, "The Problems of Student Teachers in the Secondary Schools of Thailand as Basis for Improvement of the Undergraduate Teacher Education Programs," 1960.

²จิตรสมร ชุมอินทรจักร, "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2506," 2506.

³ประนอม เกษชัย, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

⁴อรทัย กนกนภากุล, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น," 2522.

⁵จัต ฤทธิไธสง, "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษามีต่อการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชุมชน," 2508.

⁶สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชุมชนของวิทยาลัยครูยะลา," 2515.

5. การประชุมบุคลากรทุกฝ่าย เรื่องนี้ตรงกับประเด็นที่ โโกเมน ชีรนรเศรษฐ์¹ สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ² และบรรจบ วงศ์ยัง³ เห็นควรให้จัดขึ้นเพื่อบกปัญหาความไม่เข้าใจกันในการทำงาน

6. การใช้การนิเทศที่ค่อนข้างนุ่มนวลประสมการลง ซึ่งโลกสว่างถึงแล้วในข้อ 5, 6, 7 และ 8 ในตอนแรก

7. การประสานงานของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ปัญหานี้ตรงกับที่ โโกเมน ชีรนรเศรษฐ์⁴ ฉันทลักษณ์ ศรีนิลหา⁵ และสุคจิตต์ หนูนัทคี⁶ พบ

บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม ใ้ไขข้อเสนอนี้

1. การเตรียมตัวนักศึกษาควรเน้นวิธีสอนและอุปกรณ์การสอน จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่านักศึกษามีปัญหาเรื่องนี้มาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าทางวิทยาลัยควรจัดเตรียมงานฝึกสอนในระยะเริ่มตั้งแต่การสอนวิชาวิธีสอนใหม่ประสิทธิภาพก่อนที่นักศึกษาจะนำไปฝึกใช้

2. การเตรียมครูพี่เลี้ยงให้มีความรู้และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าควรได้เข้มแข็งในโรงเรียนฝึกสอนเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการฝึกสอนที่แน่นอน เพื่อเป็นแนวทางเลือกครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ ทั้งนี้ทางวิทยาลัยก็ควรให้การอบรมปฏิบัติการแก่ครูพี่เลี้ยงในคาบการนิเทศและการแนะนำช่วยเหลือให้นักศึกษาฝึกสอน

¹โกเมน ชีรนรเศรษฐ์, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูในภาคเหนือของประเทศไทย," 2521.

²สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา," 2515.

³บรรจบ วงศ์ยัง, "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย," 2520.

⁴โกเมน ชีรนรเศรษฐ์, เรื่องเดิม

⁵ฉันทลักษณ์ ศรีนิลหา, "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน," 2508.

⁶สุคจิตต์ หนูนัทคี, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา," 2512.

3. ควรจัดรูปแบบของการฝึกสอนตามความเหมาะสม ผู้วิจัยเห็นว่าการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบจะจัดได้โดยการประเมินผลโครงการในแต่ละครั้ง โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย พร้อมทั้งพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงที่ประสบอยู่ ย่อมมีการยืดหยุ่นไปตามความเหมาะสม

4. การมีหลักการวัดผลและประเมินผลที่แน่นอนใช้ในความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยเห็นว่าควรได้มีการอบรมชี้แจงให้เข้าใจทั่วถึงก่อนทำการวัดผล โดยความร่วมมือของยูประเมินผลทุกฝ่าย และให้ตระหนักในความรับผิดชอบอันควรจะเที่ยงตรง ยุติธรรม เพื่อผลดีอันจะเกิดขึ้นแก่นักศึกษาฝึกสอนทัดเทียมกัน

5. อาจารย์นิเทศก์ควรมีวิธีการที่ดีและมีหลัก เก่งช้อย่างเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ ให้เข้าใจวิธีการนิเทศที่ดีและหลักปฏิบัติอันถูกต้อง เพื่อที่จะนำไปชี้แจงให้แก่ครูพี่เลี้ยง และบุคลากรอื่นๆ ให้เข้าใจและปฏิบัติอย่างเดียวกัน

6. การบริการการศึกษาควรจัดให้มากขึ้น เรื่องนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งและเป็นงานหลักสำคัญของกรมการฝึกหัดครูในการที่จะทำคนให้เป็นแหล่งศูนย์รวมวัสดุอุปกรณ์และให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปในเขตรับผิดชอบ อุปกรณ์ที่หนัก เรียนจัดทำขึ้นควรได้มีการแลกเปลี่ยนกันในระหว่างหน่วยฝึกสอน และให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมกันพัฒนาสร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์และมอบไว้แก่โรงเรียนฝึกสอนได้รับความรู้ในการผลิตและใช้อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ในการสอนอีกด้วย

7. บุคลากรทุกฝ่ายควรได้รับความรู้และเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนต่อโครงการฝึกสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทำได้โดยวิทยาลัยจัดประชุมสัมมนาชี้แจงให้ทราบบทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้แน่ชัด ทั้งให้ทราบถึงคุณค่าของการฝึกสอนที่แท้จริง เพื่อขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายโดยทั่วถึง และควรได้มีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ตลอดจนรวมกันประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงในคราวต่อไปด้วย

ขอเสนอแนะ

1. หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดประชุมสัมมนาบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบทุกภาคที่นักศึกษาออกฝึกสอน

2. ทางวิทยาลัยควรจัดให้มีการวัดผลประเมินผลโครงการฝึกสอนทุกปีการศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ยังบกพร่องของโครงการให้ก้าวหน้าขึ้น

3. บุคลากรทุกคนในโครงการฝึกสอนควรร่วมมือปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี คือให้การช่วยเหลือทุกวิถีทาง ในการจะนำมาซึ่งการจัดตั้งฝึกสอนและ เพิ่มพูนสิ่งที่ก่อความสำเร็จดังงาม

4. อธิการวิทยาลัยควรได้ประชุมชี้แจงให้อาจารย์ทุกคนได้เห็นความสำคัญในการเตรียมตัวนักศึกษาที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรได้มีการสวนความรู้ในด้านวิธีสอน วิธีทำอุปกรณ์ จากทรัพยากรของท้องถิ่น เพิ่มขึ้นจากการเรียนวิธีสอนตามปกติ

5. ทางฝ่ายบริการการศึกษา ควรมุ่งประมาณรายได้ในด้านการดำเนินงานฝึกสอน ซึ่งอาจเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ หนังสือ รวมทั้งการจัดสัมมนาต่าง ๆ

6. หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดให้มีการประชุมอภิปรายผลการฝึกสอน ตลอดจน ปัญหางานนิเทศในแต่ละครั้ง และให้ความเป็นประชาธิปไตยในการเสนอแนะปัญหาต่างๆ อันควรแก้ไข โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันพิจารณาอันจะช่วยให้งานมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ตามลำดับ

7. ก่อนส่งนักศึกษาฝึกสอน วิทยาลัยควรได้มีการสำรวจโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกสอน สภาพแวดล้อม ตลอดจนชุมชนในพื้นที่นั้น เพื่อเป็นแนวทางชี้แจงในการประมณิเทศนักศึกษา อันจะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานร่วมกับทางโรงเรียนและชุมชนในดินนั้น

8. ทางวิทยาลัยควรจัดสอนวิชาชีง่ายๆ สำหรับให้นักศึกษาได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยฝึกสอน

9. วิทยาลัยควรเปิดบริการห้องสมุดให้ความรู้แก่ทางโรงเรียนฝึกสอน อันเป็นการช่วยเหลือด้านวิชาการ เพิ่มเติมเพื่อช่วยการสอนให้มีความก้าวหน้า

10. วิทยาลัยควรให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชน และให้ทดลองฝึกปฏิบัติ ก่อนออกทำการฝึกสอน เพื่อให้ได้เกิดความเคยชินและสะดวกในการเข้าร่วมทำงานในหน่วยฝึกสอน ซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรได้มีการวิจัยปัญหาการฝึกสอนด้านต่างๆ อย่างละเอียดโดยเฉพาะของวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงโดยตรง
2. ควรได้มีการวิจัยความคิดเห็นของบุคลากรทุกฝ่าย อันได้แก่ ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษา โดยออกแบบสอบถามไว้ก่อนทุก 4 ปี เพื่อจะได้แนวทางจัดโครงการในปีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เกลียวพันธ์ ขจรณกุลกิติ. "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลางของประเทศไทย,"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- โกเมน ชีรนรเศรษฐ์. "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ
ของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาบริหารการศึกษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- เกษม สุขหอม. "การฝึกสอนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์เพื่อเลื่อน
ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ให้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา,
2514.
- คณะกรรมการ. รายงานการวางแผนงานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. "แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับ
รัฐบาลในอนาคต." กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูนิเน็คเนชั่น, 2519
- จิต ฤทธิไสง. "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตาม
โครงการฝึกหัดครูชนบท." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2508.
- จิตรสมร ชุมอินทรจักร. "ปัญหาและความยุ่งยากที่นิสิตฝึกสอนประสบในการฝึกสอน ปีการ-
ศึกษา 2506." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2506.
- เจริญผล สุวรรณโชติ, และอำไพ สุจริตกุล. "การจัดและดำเนินการฝึกสอน" เอกสาร
เรียบเรียงจากการอภิปรายในการสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง
ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ระหว่างวันที่ 9-13 กุมภาพันธ์ 2519, (อัครสำเนา).
- ฉันทลักษณ์ ศรีนิลทา. "บทบาทของอาจารย์ช่วยฝึกสอนที่มีต่อการฝึกสอน." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.
- เฉลียว บุรฉัตร และคณะ. รายงานวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ตำรวจ, 2520.
- ชิน บุญญาภาพ. "บทนำ." คู่มือฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ อุตริติถ์ : ส่วนการพิมพ์ศูนย์บริการ
การศึกษา, 2522.

ชิน บุญญาภภาพ. "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคใต้ของประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

เชิญ วีระฉายา. การฝึกสอนและรูปแบบของการฝึกสอน พิมพ์ครั้งที่ 3. อุดรดิตต์ : ส่วน
การพิมพ์ศูนย์บริการการศึกษา, 2522.

ณรงค์ เชื้อมชาติ. "คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู." หนังสือเสริมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ชุดที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 2. เพชรบุรี : (ม.ป.ท., ป.ป.ป.)

นิทัศน์ ฝึกเจริญผล. "การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนในการปฏิบัติงาน
ร่วมกับนักเรียนฝึกสอนของโครงการฝึกหัดครูชนบท." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517.

นครสวรรค์, วิทยาลัยครู. คู่มือการฝึกสอน เอกสารวิชาการฉบับที่ 2 นครสวรรค์ :
แสงศิลป์การพิมพ์, 2516.

บุญถิ่น อัครถาวร. "แนวนโยบายการผลิตครูในอนาคต." คำปราศรัยและคำบรรยายของ
นายบุญถิ่น อัครถาวร พ.ศ. 2502-2514 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2515.

บุญถิ่น อัครถาวร. "ปัญหาพื้นฐานของการฝึกหัดครูคุณภาพกับปริมาณ." 29 กันยายน 2522
ครบรอบ 25 ปี การสถาปนากรมการฝึกหัดครู หน้า 37. กรุงเทพมหานคร :
เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522.

บรรจบ วงศ์ยัง. "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือของประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ประนอม เกษชัย. "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติประยุกต์สำหรับครู พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร : บริษัทสำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2520.

- ไพฑูริย์ สุขกริ่งงาม. "เอกสารผลงานวิจัยการประเมินผลการออกฝึกสอนทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสาขารากาน ปีการศึกษา 2519." (ม.ป.ท., บ.ป.ป.).
- พนัส หันนาคินทร์. "ข้อเสนอแนะในการบริหารงานของสถาบันผลิตครู." วิทยานิพนธ์เพื่อเลื่อนจากตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ในตำแหน่งศาสตราจารย์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2511.
- ไพฑูริย์ วงศ์ประพันธ์. "การศึกษาโครงการฝึกสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2507." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506. ราชอาณาจักร, สำนัก. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2519.
- สุจริต เพียรชอบ. "บทบาทของครูในการพัฒนาประเทศ." วารสารครุศาสตร์ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2522) : 50.
- รังสรรค์ ชนะพรพันธ์. ทัศนะทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีชเนต, 2518.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. "การศึกษากับการพัฒนาการสังคม " คุรุปริทัศน์ 5 (พฤษภาคม 2522) : 32.
- วิวัฒน์ ใจเที่ยง. "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตแผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สมัย ชื่นสุข. "บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคกลางของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สาส์นทิพย์ ศรีสุทธิ. "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- สุชานาลัย ชูวิวัฒนาวนิชย์. "ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคการศึกษา 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

- สุมนา ไตลังคะ. "การศึกษาวินัยทางการนิเทศการสวนของอาจารย์นิเทศก์ โครงการฝึกหัดครู
ชนบท." วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.
- สุจิตต์ หนูนภักดิ์. "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนคร." วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2512.
- สมประสงค์ ประสงค์เงิน. "ปัญหาของอาจารย์นิเทศก์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2522.
- สองสี ชุตินันท์ และสวัสดิ์ สุคนธรังษี. "การนิเทศการฝึกสอน." วิทยาสาร
17(กันยายน 2505): 550-551.
- สวนสุนันทา, วิทยาลัยครู. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (บ.ป.ท., บ.ป.ป.).
- อารี สัมพันธ์. "โครงการปรับปรุงการฝึกหัดครูและบริการการศึกษา." เรื่องนำรัฐของ
กรมการฝึกหัดครู พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- อารี สัมพันธ์. "คำนำ" ใน การฝึกหัดครู ปัญหาและโอกาส กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
เฟื่องอักษร, 2518.
- อรทัย กนกนภากุล. "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
และนักศึกษาฝึกสอนต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ออกโต เจ. ซึปล่า. "กลวิธีการนิเทศการฝึกสอนในโรงเรียนชนบท." เอกสารประกอบการ
สัมมนาอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคกลาง ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทาระหว่าง
วันที่ 9 - 13 กุมภาพันธ์ 2179. (อัครสำเนา แปลโดย ชูศรี สุวรรณโชติ).

ภาษาอังกฤษ

- Adams, Harold P. and Dickey, Frank G. Basic Principles of Student Teaching. New York : American Book Company, 1956.
- Bukhamana , Charoontasana. "The Problems of Student Teachers in the Secondary Schools of Thailand as a Basis for the Improvement of the Undergraduate Teacher Education Program," Doctor's Thesis, Indiana University, 1960, 388 p.
- Cooke, Dan Boy. "Quantitative Standards for the Implementation of Qualitative Standards in Student Teaching Program, Dissertation Abstracts," 20(September, 1960), 3465-A.
- Crocker, Walter Adams. "The College Supervisor of Student Teachers, K-12 in A Field Oriented Setting: A Developmental Study," Dissertation Abstracts. Vol. 33, No. 5, November, 1972.
- Dilley, Norman E. "Problems of a Group of Student Teachers in Elementary Education with Implication for the Improvement of Teacher Education at Indiana University," Thesis Abstract, School of Education Indiana University, Bloomington, 1953.
- Edward, Allen L. Experimental Design in Psychological Research. Rinehart & Company, Inc., 1954.
- Franseth, Jane. Supervision as Leadership. New York: Row, Paterson and Company, 1961.
- Haines, Aleyne Claton. Guiding to Student Teaching Process in Elementary Education. Chicago: Rand McNally, 1960.
- Inlow, Gail M. Maturity in High School Teaching. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1963.
- Marcus, Clifford H. "Contributions of Student Teaching Programs to Michigan Cooperating Schools as Perceived by Student teachers, Supervising Teachers and Administrator," Dissertation Abstracts Vol. 31, No. 11 (May, 1971): 5910-A.
- Michaelis, John Udell and Grim, R. Paul. The Student Teacher in the Elementary School. New York: Prentice Hall, Inc., 1953.
- Pfeiffer, Robert Thomas. "A study of the Problems and Attitude of Beginning Supervising Teachers in the Program of Full-time Student Teaching at Indiana University," Thesis Abstract, No. 5, School of Education, Indiana University: Blomington, 1953.

Pires, Edward A. Student Teaching Practice in Primary Teacher Training Institution in Asia. Bangkok:UNESCO Regional Office of Education in Asia, 1969.

Schorling, Raleigh. Student Teaching. New York:McGraw-Hill Book Co., 1949.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อทำการวิจัย

สำหรับทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโทภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง

ความคึกเห็นของครูใหญ่และครูพี่เลี้ยงต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

9 กุมภาพันธ์ 2523

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถามที่เคารพ

ข้าพเจ้าเป็นนิสิตปริญญาโทภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังจะทำการวิจัยเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูที่เลี้ยงต่อโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี" โดยมั่นใจว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการฝึกสอนให้ดียิ่งขึ้น และการวิจัยนี้จะสมบูรณ์ด้วยความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามที่แนบมานี้ทุกข้อ และตามความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านทุกข้อมีความหมายที่สุดสำหรับการวิจัยครั้งนี้ และข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับและนำมาใช้ในการวิจัยเท่านั้น

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ปราณี บำรุงนกร

(นางปราณี บำรุงนกร)

ศูนย์วิจัยทรัพยากรบุคคล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

แบบสอบถามตอนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของท่าน โปรดตอบตามความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ หญิง ชาย
2. อายุ 18 - 22 ปี
 23 - 28 ปี
 29 - 33 ปี
 34 - 38 ปี
 39 - 43 ปี
 สูงกว่า 43 ปี
3. วุฒิ ต่ำกว่า ป.กศ.
 ป.กศ. หรือเทียบเท่า
 ป.กศ. ชั้นสูง หรือเทียบเท่า
 ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. ตำแหน่งหน้าที่ ผู้อำนวยการ
 อาจารย์ใหญ่
 ครูใหญ่
 ผู้ช่วยครูใหญ่
 หัวหน้าหมวดวิชา
 ครูประจำชั้น อื่น ๆ โปรดระบุ

5. อายุการทำงาน
- 1 - 5 ปี
 - 6 - 10 ปี
 - 11 - 15 ปี
 - 16 - 20 ปี
 - 21 - 25 ปี
 - 26 ปีขึ้นไป

6. ท่านต้องสอนหรือทำงานพิเศษอย่างอื่นประมาณสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง ?
- ไม่ได้ทำ
 - 1 - 5 ชั่วโมง
 - 6 - 10 ชั่วโมง
 - 11 - 15 ชั่วโมง
 - 16 ชั่วโมงขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

แบบสอบถามครั้งนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นของท่านต่อโครงสร้างสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี ซึ่งมี 6 ด้าน คือ

- ก. การเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และ นักศึกษาฝึกสอน
- ข. รูปแบบของการฝึกสอน
- ค. การนิเทศการสอน
- ง. การบริการการศึกษา
- จ. การวัดผลและประเมินผลโครงการฝึกสอน
- ฉ. ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน

ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุด ท่านเห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นด้วย
1	ก. <u>การเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอน</u> วิทยาลัยครูจัดสัมมนาอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการนิเทศก่อนทำการนิเทศ					
2	อาจารย์นิเทศก์ควรได้เป็นอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนมาก่อน					
3	อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์การสอนในวิทยาลัยครูไม่น้อยกว่า 3 ปี					
4	อาจารย์นิเทศก์ทุกคนควรได้ทำการนิเทศเต็มเวลา					
5	จำนวนอาจารย์นิเทศก์ต่อจำนวนนักศึกษาควรเป็น 1 : 20					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็น เลย
6	นักศึกษาฝึกสอนควรได้รับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับขอบปฏิบัติในโรงเรียนฝึกสอน การนิเทศและการประเมินผลก่อนทำการฝึกสอน					
7	วิทยาลัยควรจัดทำคู่มือการฝึกสอนให้นักศึกษาทุกคน					
8	นักศึกษาควรได้เรียนวิชาวิธีสอนก่อนทำการฝึกสอน					
9	นักศึกษาควรได้สังเกตการสอนขณะที่กำลังเรียนวิธีสอน					
10	อาจารย์นิเทศควรแนะนำให้ให้นักศึกษาได้รู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ในแต่ละชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนฝึกสอนในระหว่างฝึกสอน					
11	นักศึกษาควรได้รับทราบความคิดเห็นและปัญหาเกี่ยวกับประสบการณ์การฝึกสอนจากนักศึกษารุ่นก่อนๆ บาง					
12	การจัดให้นักศึกษาไปฝึกสอนควรคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางไปทำการฝึกสอน					
13	วิทยาลัยควรเชิญครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และครูพี่เลี้ยงสัมมนากันในกลุ่มครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ อาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับการฝึกสอนก่อนทำการนิเทศการฝึกสอน					
14	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดประชุมสัมมนากันในกลุ่มครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ อาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยงระหว่างทำการฝึกสอน					
15	อาจารย์ในวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพนักศึกษาอยู่เสมอ					
16	โรงเรียนควรเป็นผู้แสดงความประสงค์ที่จะรับนักศึกษาฝึกสอนไปทำการฝึกสอน					
17	คณะอาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัยควรพิจารณาการเปิดหน่วยฝึกสอนตามความเหมาะสม					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็นควย
18	อาจารย์นิเทศก์ควรแบ่งงานนิเทศออกเป็นสายต่าง ๆ ตามเส้นทางของหน่วยฝึกสอน					
19	หน่วยฝึกสอนกับคณะอาจารย์นิเทศก์ควรร่วมมือกันรับผิดชอบงานนิเทศฯ โดยตลอด					
20	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรมีโครงการและแผนงานที่แน่นอนและอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย					
21	หน่วยฝึกสอนทุกหน่วยควรได้รับการติดต่อประสานงานกับอาจารย์นิเทศก์โดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน					
22	หน่วยฝึกสอนซึ่งเปิดในโรงเรียนที่ห่างไกลควรอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านที่พักและความปลอดภัย					
	<u>ค. การนิเทศการสอน</u>					
23	ก่อนทำการนิเทศอาจารย์นิเทศก์ควรให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านการสอน การปกครองชั้น การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรม และการพัฒนาชุมชน					
24	นักศึกษาควรได้สังเกตการสอนก่อนทำการฝึกสอน 1 สัปดาห์					
25	อาจารย์นิเทศก์ควรนิเทศการสอนเพิ่มเติมละ 3 ครั้ง ต่อนักศึกษา 1 คน					
26	นักศึกษาควรได้ทราบล่วงหน้าก่อนอาจารย์นิเทศก์มา นิเทศการฝึกสอนทุกครั้ง					
27	วิทยาลัยควรมียานพาหนะ เพียงพอสำหรับงานนิเทศ					
28	อาจารย์นิเทศก์ควรจัดประชุมสัมมนาขึ้นหลังจากการนิเทศทุกครั้ง					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็น เลย
29	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดให้มีคณะกรรมการกลางประจำหน่วยฝึกสอนรวมนิเทศการฝึกสอนของนักศึกษาทุกคนในหน่วยฝึกสอนแต่ละหน่วย เพื่อช่วยชี้ขาดการให้คะแนน					
30	นักศึกษาควรได้สัมมนาซักถามปัญหาทันทีก่อนทำการฝึกสอนระหว่างทำการฝึกสอน และหลังการฝึกสอน					
31	อาจารย์นิเทศก์ควรเรียกประชุมนักศึกษาในแต่ละหน่วยทุกสัปดาห์					
32	อาจารย์นิเทศก์ควรร่วมวางแผนการสอนกับนักศึกษาฝึกสอนก่อนทำการฝึกสอน					
33	อาจารย์นิเทศก์ควรประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาและประเมินผลงานของบุคลากรทุกฝ่ายเป็นประจำ					
<u>ง. การบริการการศึกษา</u>						
34	อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหน่วยฝึกสอน					
35	อาจารย์นิเทศก์ควรช่วยจัดหาอุปกรณ์ให้แก่หน่วยฝึกสอน					
36	นักศึกษาฝึกสอนควรทำงานร่วมกับทางโรงเรียนได้ดี					
37	วิทยาลัยควรจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ให้แก่หน่วยฝึกสอน					
<u>จ. การวัดผลและประเมินผลโครงการฝึกสอน</u>						
38	แบบฟอร์มการวัดผลควรได้รับการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอยู่เสมอ					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็น เลย
39	หัวหน้าโครงการฝึกสอนควรจัดสร้างปฏิทินการทำงาน ร่วมกับหน่วยฝึกสอนเกี่ยวกับการประเมินผลตลอด โครงการ					
40	ผู้ประเมินผลควรได้ประชุมปรึกษาหารือกันในการมี ปัญหาในการให้คะแนน					
41	ผู้ประเมินผลควรทำการวัดผลอย่างสม่ำเสมอตลอดการ ฝึกสอน					
จ. ความรับผิดชอบของบุคลากร						
42	อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ผู้ประสานงานของหน่วยฝึกสอนอย่างใกล้ชิด					
43	อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการแก่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน					
44	อาจารย์นิเทศก์ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการ นิเทศให้แก่ครูพี่เลี้ยงในแต่ละหน่วยฝึกสอน					
45	อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการแจกแบบฟอร์ม การวัดผลให้แก่ผู้ประเมินผลที่หน่วยฝึกสอนและติดตามผล ตามกำหนดเวลาที่วางไว้					
46	หน่วยฝึกสอนควรจัดรายการปฐมนิเทศให้กับนักศึกษา ฝึกสอน					
47	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ควรแจ้งให้ครูทุกคนทราบถึงการมา ฝึกสอนของนักศึกษา					
48	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ควรเป็นผู้ประสานงานเกี่ยวกับ โครงการฝึกสอนเพื่อส่งเสริมนักศึกษาให้มีความก้าวหน้า ในการฝึกสอน					

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เห็น เลย
49	ครูพี่เลี้ยงควรให้โอกาสนักศึกษาสังเกตการสอนอันเป็นแบบฉบับที่ดี					
50	ครูพี่เลี้ยงควรรู้จักนักศึกษาของตนพอสมควร					
51	ครูพี่เลี้ยงควรศึกษาคู่มือฝึกสอนของวิทยาลัยให้เข้าใจ					
52	ครูพี่เลี้ยงควรร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์					
53	ครูพี่เลี้ยงควรให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาโดยให้คำแนะนำในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น					
54	ครูพี่เลี้ยงควรชี้แจงให้นักศึกษารูปร่างหน้าตาและหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงที่ดี					
55	นักศึกษาคควรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู					
56	นักศึกษาคควรมีความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
57	นักศึกษาคควรมีความสามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ก้าวหน้า					
58	นักศึกษาคควรมีความสามารถทำกิจกรรมของโรงเรียนได้ทุกชนิด					
59	นักศึกษาคควรรทำงานทุกอย่างโดยมีการเตรียมแผนงานอย่างละเอียดถี่ถ้วนตั้งแต่ความมุ่งหมายตลอดจนถึงการประเมินผลงาน					
60	นักศึกษาคควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน					
61	นักศึกษาคควรรู้ใจบทบาทและหน้าที่ของครูเป็นอย่างดี					
62	นักศึกษาคควรมีทักษะและสามารถในการจัดทำอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและวัยของผู้เรียน					

ตอนที่ 3

แบบสอบถามตอนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อโครงการฝึกสอน
ของวิทยาลัยครูเพชรบุรี

โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาเร่งด่วนเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการฝึกสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรีที่ท่านคิดว่า
ควรจะได้รับการแก้ไขมากที่สุด เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหา

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

2. การเตรียมบุคลากรเพื่อการฝึกสอนซึ่งได้แก่ครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และ
นักศึกษาฝึกสอน บุคลากรทุกฝ่ายได้เตรียมตัวกันอย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ?

3. รูปแบบของการฝึกสอนควรจะดำเนินในรูปแบบเดิมหรือควรจะเป็นเปลี่ยนแปลงอย่างไร ?

4. การนิเทศการสอน วิธีกรนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร ?

5. การบริการการศึกษา วิทยาลัยไคไน้บริการด้านการศึกษาเพียงพอหรือไม่อย่างไร ?

6. การวัดผลและประเมินผลโครงการฝึกสอนเป็นไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ?

7. ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอน ทุกคนมีความรับผิดชอบดีหรือไม่ อย่างไร ?

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางปราณี บำรุงนคร
 เกิดวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2489 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 วุฒิ การศึกษามัธยมศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน ปีการศึกษา 2510
 ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4 วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย